

SPOROČILO NAROČNIKOM! Zaradi podražitve papirja na svetovnem in domačem tržišču so se večkratno povečali stroški tiskanja lista. Ta ukrep nas je prisilil, da od 1. maja t. l. dalje v skladu s podražitvijo papirja povišamo ceno našemu listu na din 5.— za en izvod.
Mesečna naročnina za dostavo po pošti znaša din 20.—. Prosimo naročnike za sporočilo, če ostanejo dalje naročniki »Ptujskega tednika« in za nakazilo razlike.
Uprava

Bodoče delo OF se bo odvijalo v duhu resolucije III. kongresa OF Slovenije

V nedeljo zjutraj 29. aprila t. l. smo se vrnili iz Ljubljane v Ptuj delegati OF, ki smo se udeležili III. kongresa Osvobodilne fronte Slovenije v Ljubljani v dnevih 26., 27. in 28. aprila t. l.
Ponosni smo, da nas je članstvo OF izbralo za delegate za kongres in mu tudi objubiljamo, da bomo vnašali v delo organizacij OF na vaseh in v Ptuj ter Ormožu v ptujskem okraju razpoloženje in navdušenje, ki je vladalo na kongresu. Bil smo priča slavnostne proslave desete obletnice OF Slovenije. Osebnostno smo videli in slišali govore tov. Borisa Kidriča, Edvarda Kardelja, Mihe Marinka in drugih frontnih visokih funkcionarjev. Glasovali smo za predlog pravil OF Slovenije, izvolili kandidata za glavni in nadzorni odbor ter z navdušenjem sprejeli razglasen rezultat tekmovanja v počastitev desetletnice OF Slovenije. Kongresu smo objubili, da bo naše bodoče delo potekalo v duhu resolucije, ki je bila sprejeta na kongresu.

Kljub temu, da je večina članov OF iz ptujskega okraja nedvomno že iz republiškega časopisja ter radioprenosov seznanjena s potekom kongresa in vsebino govora, vendar želimo ponoviti na tem mestu nekaj odstavkov iz kongresnih govorov.

Tov. Boris Kidrič je v slavnostnem govoru med drugim dejal:

»Desetletnica Osvobodilne fronte slavimo v času, ko se naša ljudska revolucija v notranjem pogledu nadaljuje

triotom te zemlje zapoveduje, le eden, ki ga priznavamo za gospodarja včera, danes in jutri; naše ljudstvo je to in njegovi smo agenti, če že komu ugaja ta izraz. (Delegati so več minut s ploskanjem in vzklikanjem pritrjevali.)

Tovariši, v teh dneh, ob desetletnici osvobodilne fronte, se slovensko ljudstvo s ponosom in ljubeznijo spominja prehojene poti, s ponosom in ljubeznijo zre velike sadove ljudske revolucije v svoji ožji domovini, s ponosom in ljubeznijo ugotavlja v vsej Jugoslaviji, skupni domovini in zaščitnici svobode in neodvisnosti jugoslovanskih narodov. Nova, Titova Jugoslavija je socialistična ljudska tvorba, ki ni samo sreča in ne samo najprirodnejša ekonomska in geopolitična skupnost za najhne, od nekdanj s premnogih strani ogrožene jugoslovanske narode, temveč je hkrati živ in nazoren dokaz, neizmerno važen za vsako pristno demokratično in socialistično koncepcijo, kako je mogoče urejati in urediti enakopravno sožitje narodov, a v svetovni politiki male narode usposablja, da se uspešno bore za enakopravnost z velikimi, za dejansko priznavanje svojih suverenih pravic.

Z navdušenjem smo sprejeli pozdrave tov. Tita, ki jih je prinesel Kongresu član Politbiroja CK KPJ tov. Moša Piščanec, ob kateri priliki je med drugim dejal:

»Danes lahko rečemo, da narod, ki je enkrat napravil to, kar so naredili Slovenci, kar so naredili Srbi, Hrvati, Makedonci, Črnogorci in pretekli vojni, da tak narod ne more biti nikoli več komur koli suženj. V sedanjih dobi, sredi dvajsetega stoletja, ko socializem napreduje po vsem svetu, kljub izdajstvu voditeljev tiste dežele, v kateri smo gledali prvo deželo socializma, danes so lahko še ljudje z imperialističnimi težnjami, z osvajačnimi mislimi, ljudje, ki jih vodijo težnje po hegemoniji nad vsem svetom, lahko ti ljudje povzročijo tudi nove svetovne nesreče in celo krvoprelitje, toda zmaga ne more biti nikoli na njihovi strani, lahko doživijo samo krvavo razočaranje.»

v okoliščinah graditve in urejevanja, v bodočnost usmerjeno urejevanje in graditev pa danes med drugim pomenita tudi spopadanje z vprašanji vsakdanjega življenja, ki so še vedno trda. Odtod dnevne skrbi in težave, ki včasih zahtevajo pogled v prihodnost, pa tudi v bližnjo preteklost z njenimi izrednimi sadovi in pridobitvami. A prav na teh pridobitvah gradimo svojo veliko bodočnost. Dovolite mi torej, tovariši in tovaršice, da se na današnji proslavi spomnim najpomembnejših med njimi.

Glede svobodoljubnosti slovenskega ljudstva je rekel:

»Ljudstvo, ki se je bilo v najhujših trenutkih svoje zgodovine odločilo, da rajši stoji umre kakor kleče živi in je prav s to herojsko odločitvijo utrla pot svoji osvoboditvi, ne bo svobode nikoli več izpuščilo iz rok. Prav zaradi tega, tovariši in tovaršice, pa bo slovensko ljudstvo v obojebratstvu vseh jugoslovanskih narodov priporočeno svobodo in neodvisnost krvavo in nepopustljivo branilo proti siehernemu močnemu napadu na socialistično Jugoslavijo. (Viharno vzklikanje in pritrjevanje.) Kakor so jugoslovanski narodi osvobodili ped za pedjo svoje združene zemlje že takrat, ko je njihovo partizan ko gibanje šele preraščalo v regularno vojsko, tako bi danes naša slavna Jugoslovanska armada, podprta od jugoslovanskega ljudstva, branila siehernost ped naše zemlje pred agresorjem. (Dolgotravno navdušeno ploskanje.) Agresor pa bi bil, kdor koli bi nas napadel, pa naj bi svojo agresijo priznaval odkrito, kakor so jo priznavali nemški in italijanski fašisti, ali pa jo poskušali odevati z lažesocialističnimi frazami.

Danes, ko smo kljub svojim miroljubnim težnjam in naporom znova prisiljeni, da mislimo na obrambo svoje neodvisnosti, se človek nehoti spominjati, kako so nas med osvobodilno borbo zaradi naše dosledne nacionalne politike obrekovali razni odkriti in prikriti petokolonci, sredinci in drugi lakajji vseh možgih tujih agencij, da smo moskovski agenti. Klevetali so nas, kakor nas danes obrekujejo moskovski imperialisti, da smo zahodni agenti. Naša dejanja in njihovi rezultati pa so govorili prav tako takrat, kakor govorijo sedaj, da je le eden, ki Jugoslovansku komunistom in vsem resničnim partijskim in izvenpartijskim pa-

Večkrat smo med izredno pomembnim referatom tov. Edvarda Kardelja prekinili z aplavsom. Med drugim je dejal:

»Revolucija, ki je tako globoko potisla v zavest ljudskih množic, je morala ustvariti vrsto novih socialističnih oblik organizacije, metod dela in načinov demokratskega upravljanja, ki niso važne samo za nas, za narode Jugoslavije, in za naš bodoči razvoj, ampak za napredno človeštvo sploh. Mi

seveda ne trdimo, da morajo drugi narodi iti po naših stopinjah. Nasprotno. Proces socialistične preobrazbe sveta je enoten proces. Zato vstajanje novih dežel v sfero socialističnega razvoja ne predstavlja zgolj pravega ponavljanja že prehojene poti, kakor trde kominfornisti, ampak bogati socializem z novimi oblikami.

Marx in Engels, pa tudi Lenin so nešteto krat poudarjali, da je za proletarijat, ki je zmagal v revoluciji, nevaren dvojni sovražnik: ostanki kapitalizma in ekonomiki in njihove nepo-

Najboljši so prejeli pohvale in nagrade

V šestmesečnem tekmovanju v počastitev desete obletnice ustanovitve OF so bili v okviru okraja doseženi vidni uspehi, predvsem pa so se v tekmovanju izkazale vztrajne in požrtvovalne le nekatero osnovne organizacije OF in delovni kolektivi, ki so na koncu tekmovanja tudi zmagale.

Okrajni odbor OF je na osnovi doseženih uspehov v tekmovanju priznal sledeče osnovne organizacije Fronte za zmagovalce:

1. mesto je dosegla osn. org. OF na Vičavi, ki je v priznanje prejela prehodno zastavico OOOF v trajno last. V mesecu maju je prejela pohvalo IOOF Slovenije. Kot prvo nagrado ji je OOOF podaril radio-aparat.

2. mesto je dosegla osn. org. Fronte v Pavlovcih, ki je prejela pohvalo IOOF Slovenije, v mesecu maju po prehodno zastavico IOOF Slovenije. Kot drugo nagrado ji je OOOF podaril radio-aparat.

3. mesto je dosegla osn. org. OF v Mestnem vrhu, ki je v mesecu januarju prejela prehodno zastavico OOOF. OOOF ji je v priznanje podelil diplomu ter knjižno nagrado 50 knjig.

4. mesto je dosegla osn. org. OF v Stojncih, ki je v mesecu februarju prejela prehodno zastavico OOOF, ob koncu tekmovanja pa diplomu ter knjižno nagrado 50 knjig.

5. mesto je zavzela frontna org. v Strnišču-Gradiš, ki je prejela prehodno zastavico za mesec december, ob koncu tekmovanja pa diplomu in knjižno nagrado 30 knjig.

6. mesto je zavzela frontna org. v Hajdini, v mesecu novembru je prejela prehodno zastavico OOOF, sedaj pa diplomu ter knjižno nagrado 20 knjig.

Pohvalo OOOF so prejeli naslednje osn. org. OF: Hum, Velika Varnica, Goščična, Breg pri Ptuj, Tržec, Levanci, Turški vrh in Muretinci.

Med delovnimi kolektivi je dosegel prvo mesto delovni kolektiv državnega posvetva Dornava, ki je prejel v mesecu decembru priznanje OOOF, v maju pa je prejelo priznanje OOOF v trajno last, ter knjižno nagrado 30 knjig.

OOOF je nadalje pohvalil sledeče delovne kolektive, ki so v tekmovanju dosegli vidne uspehe:

Mestna ekonomija v Ptuj, Drž. posvetstvo Turnišče, KDZ Sobotinci in Trušče.

Ob priliki podelitve nagrad in razglasitve izida tekmovanja je OOOF pozval vse nagrajene in pohvaljene zmagovalce tekmovanja k še vztrajnejšemu delu in še večjim uspehom, ki naj bodo kažipot slabšim organizacijam.

-ar-

sredne politične manifestacije, a na drugi strani lastna birokracija socialistične države. Za vladajočo sovjetsko teorijo pa je »ostanek kapitalizma« samo kulak, trgovec, drobn blagovni producent itd., medtem ko v samem državnem aparatu ne vidi ostankov razredne preteklosti, ki lahko postane zelo nevaren revolucionarni oblasti proletariata in delovnega ljudstva. Birokratizem v Sovjetski zvezi slikajo bolj kot napako aparata, kot paragrafarstvo, administratorstvo, počasnost v reševanju aktov in druge take lastnosti slabega dela aparata. Toda bistvo nevarnosti birokratizma ni v tem. Birokratizem ne prinaša samo škode funkcioniranju socialistične države, on jemlje oblast iz rok delavskega razreda in delovnega ljudstva in ustvarja sistem, ki ne le ni socialističen — čeprav v

ekonomiki sicer lahko napravi nekaj korakov v smeri k socializmu — ampak postane direktna in najbolj nevarna zapreka nadaljnjemu razvoju socializma.

Birokratizem — pravi tov. Tito — spada med največje sovražnike socializma prav zaradi tega, ker se vtiho taplja neopazno v vse pore družbenega življenja in ljudje se spočetka tega niti sami ne zavedajo (Govor v skupščini 26. VI. 1950).

Daleč sem od tega, da bi podcenjeval progresivno vlogo države v določenem razdobju. Nasprotno. Celotna fevdalna in buržoazna država stva v nekem času imela progresivno vlogo. Čeprav je država vedno bila razredni instrument, je vendarle ustrezala interesom družbenega napredka vse dotlej, dokler je družbena vloga vladajočega razreda sama po sebi bila progresivna, se pravi, dokler je pospeševala razvoj proizvodnih sil. Tem bolj velja to za državo, ki se poraja iz procesa socialistične revolucije. Toda dveh stvari pri tem ne smemo pozabiti: prvič, država ustreza splošnim interesom družbenega napredka in socializma samo tako dolgo in samo v onih sferah družbenega življenja, dokler in kjer pospešuje razvoj družbenih proizvodnih sil. Kakor hitro postane njihova ovira, je neogibno, da njene funkcije postopno odmro. In drugič, država mora biti — kakor so poudarjali Marx, Engels in Lenin — tako urejena, da zares more postopno odmirati, kar pomeni, da je vse večje poglobljanje socialističnega demokratičnega neogibne pogoje in zakon razvoja socializma.

Tov. Kardelj je omenil nekatera mesta v Engelsovem predgovoru k Marxovi »Državljanstva vojna v Franciji« in dejal:

»Iz teh Engelsovih stavkov potemtakem izhajajo naslednji sklepi:

1. Proletariatu je potrebna država zaradi zaščite revolucije, likvidacije reakcionarnega odpora ostankov kapitalizma in ustvarjanja pogojev za neoviran razvoj socializma.

2. Proletariat se ne more nasloniti na stari državni mehanizem, ampak ga mora razbiti in nadomestiti s svojim »resnično demokratičnim«.

3. Proletariat se mora osvoboditi prazne vere, da se posli, ki so skupni vseh družbi, lahko izvršujejo samo z državo. Potemtakem morajo funkcije države postopno odmirati, in sicer takoj z zmago revolucije in povsod, v vseh panogah družbenega življenja, razen tam in tako dolgo ne, dokler je to potrebno za zaščito revolucije zoper kontrarevolucijo ali zunanje nevarnosti.

4. Da bi se preprečila težnja za pretvarjanje državnega aparata iz sluge družbe v gospodarja nad njo, se moramo boriti tako proti ostankom kapitalističnega sistema v ekonomiki, kakor tudi proti birokratskim tendencam v lastnem državnem aparatu. Te tendence so bile doslej neizbežne pri vseh državah, toda nove generacije, vzgojene v pogojih socialistične demokracije, jih bodo postopno likvidirale, s celo ropotijo državnosti vred.

Ves razvoj socializma v teku druge svetovne vojne in po njej in še posebej razvoj socialistične revolucije v Jugoslaviji potrjuje: pravilnost takih zaključkov.

Včasih se sliši mnenje, da je stvar socialistične države, da takorekoč »izumi« in dekretira nove oblike, ki bi ustrezale stopnji ekonomskega razvoja družbe. Če bi se socialistična država bavila samo s takimi eksperimenti, s takim »izumiteljstvom« novih oblik, bi se hitro znašla v tipičnem birokratskem sistemu. Stvar države ni v tem, da »izumi« take nove oblike, ampak da

(Se nadaljuje na 2. strani)

Novi ukrepi o odkupih in zagotovljeni preskrbi

Ukinjen obvezni odkup mesa, mleka, krompirja, fižola in krme

Vlada FLRJ je na predlog predsednika Sveta za blagovni promet izdala uredbu o odpravi obveznega odkupa mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja, sočivja in krme. Po tej uredbi je odpravljen obvezni odkup mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja, sočivja (fižola, graha in leče) ter sena in druge krme, razen ovsa, za katerega velja temeljna uredba o odkupu kmetijskih pridelkov. (Uradni list FLRJ št. 53-1950). V gospodarskem letu 1951-1952 se bo obvezno odkupovalo samo žito (vštevši riž), maščobe in volna. S posebnimi predpisi vlad ljudskih republik se ne sme uvajati obvezni odkup drugih kmetijskih pridelkov. Sklepanje pogodb za proizvajanje in odkup industrijskih rastlin, vštevši tobak ter odkup usnja bosta urejena s posebnimi predpisi na podlagi temeljne uredbe o odkupu kmetijskih pridelkov.

Zivinorejci, katerim je bila predpisana obvezna oddaja mesa in mršavih prašičev, morajo do 1. julija izpolniti 40 odst. od obveznosti, ki jim je bila določena za vse leto 1951. Kjer bi njihova obveznost dospela po tem roku, morajo 40 odst. svoje oddajne obvezne oddaje mesa izpolniti z oddajo pitanih prašičev v rokih, ki veljajo za oddajo masti. Za tako oddane prašiče se bosta pri izplačilu obračunala mast in del mesa, ki odpade na neizpolnjeno obvezno oddajo, po določenih odkupnih cenah, ostanek mesa, ki presega obvezno oddajo, pa po tržnih cenah. Zivinorejci, ki bodo do 1. julija 1951 izpolnili 40 odst. obvezne oddaje mesa, ki jim je bila predpisana za leto 1951 in ki so dolžni izpolniti svoje obvezne oddaje masti pitanih prašičev po 1. juliju 1951, se bo pri izplačilu za oddane pitane prašiče obračunala mast po določenih odkupnih cenah, meso pa po tržnih cenah.

Glede mleka, krompirja, sočivja (fižola, graha in leče), sena ter druge krme, ra in ovsa, je obvezni odkup že prenehal, ker je bila ta uredba že objavljena v »Uradnem listu FLRJ«.

Določitev vrst in količin živil za zagotovljeno preskrbo

Vlada FLRJ je na predlog predsednika Sveta za blagovni promet vlade

FLRJ izdala odločbo o določitvi vrst in količin živil zagotovljene preskrbe. Potrošnikom, ki so prevzeti v zagotovljeno preskrbo z živili, so zagotovljeni tile predmeti: kruh, maščobe, sladkor in milo, in sicer v količinah, ki so določene z veljavnimi predpisi. Razen teh predmetov so otrokom zagotovljeni kakavovi izdelki in riž.

Normirane količine iz prejšnjega odstavka bodo potrošniki v zagotovljeni preskrbi kupovali na kupone živilskih potrošniških nakaznic po znižanih oziroma po nižjih enotnih prodajnih cenah na drobno. Vsa druga živila in količine predmetov iz prvega odstavka, ki jih potrošniki kupujejo na kupone živilskih potrošniških nakaznic, bodo potrošniki v zagotovljeni preskrbi kupovali ali po prosto formiranih prodajnih cenah na prosto, kakor drugi potrošniki, ali na denarne kupone z določenim popustom pri teh cenah.

Predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ bo predpisal, kateri potrošniki v zagotovljeni preskrbi imajo pravico prejemati denarne bone. Vrednost denarnih bonov za posamezne vrste živilskih potrošniških nakaznic, oziroma za posamezne kategorije potrošnikov in tudi višino popusta bo določil predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ v sporazumu z ministrom za finance FLRJ. Potrošnikom, ki uživajo zagotovljeno preskrbo z živili, je zagotovljeno tudi kurivo v količinah in na doslej veljaven način. Natančneje določile o tem bo izdal predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ.

Predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ je pooblaščen, da predpiše za tiste, ki niso v delovnem (uslužbenem) razmerju (obrtniki, osebe prostih poklicev ipd.), in za člane njihovih družin pogoje za prevzem v zagotovljeno preskrbo, in predmete, ki jih lahko te osebe prejemajo v zagotovljeni preskrbi.

Predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ lahko odloči, da se posameznim kategorijam potrošnikov izdajajo razen denarnih bonov, ki se dajejo v določenem in rednem mesečnem znesku, v posameznih mesecih tudi določeni zneski denarnih bonov; da bi tako lahko zadovoljili svoje izredne potrebe (n. pr. za zimsko zalogo).

Denarni boni za nakup živil

Predsednik Sveta za blagovni promet vlade FLRJ je v sporazumu z ministrom za finance vlade FLRJ izdal odločbo o izdajanju in načinu uporabe denarnih bonov za nakup živil s popustom.

Pravico do prejetanja denarnih bonov za nakup živil s popustom imajo potrošniki, ki bi imeli po predpisih pravico do zagotovljene preskrbe z mesom. Potrošnikom iz točke 1. te odločbe se bodo izdajali po kategorijah, v katere so razvrščeni, mesečno tile zneski denarnih bonov:

Potrošnikom potrošniške kategorije R1-1 janski: 240 denarnih kuponov; R-gozdni 240, R1-a 175, R1-b 175, R-2/1 175, R-1 in RS-1 85, R-2a 85, RZ-2 85, R-2 in RS-2 70, R-3 in RS-3 55, Po in So-1 in So-2 50, D-1 60, D-2 70, D-3 95; udarnikom (RU) 40, doječim materam (MD) 10, bolnikom izven bolnišnic (B) 40, nosečim ženam (T) 40.

Višina popusta, s katerim kupujejo potrošniki v zagotovljeni preskrbi živila na denarne bone, znaša 80 odst. od prosto formirane prodajne cene na drobno. Živila na te denarne bone se kupujejo tako, da plačajo potrošniki pri nakupu v gotovini 20 odst. prodajne cene na drobno in oddajo za isti znesek denarne bone. Obliko denarnih bonov določil Narodna banka FLRJ. Denarni boni veljajo za nakup živil v državnem trgovinskem omrežju na drobno, v prodajalnah državnih kmetijskih posestev in zadrug na vsem ozemlju FLRJ.

Trgovska podjetja, ki prodajajo živila s popustom, imajo pravico do povračila (regresa) za razlike pri ceni blaga, ki je bilo prodano s popustom na bone. Ta regres uveljavljajo trgovska podjetja tako, kakor je predpisano za uveljavljanje regresa za prodano industrijsko blago s popustom na denarne bone industrijskih potrošniških nakaznic in na bone za trgovino po vezanih cenah.

Ta odločba začne veljati z dnevom objave v »Uradnem listu FLRJ«.

Obiskali smo prvo ptujsko mladinsko brigado, ki pomaga graditi progo Doboj-Banja Luka

Ob letošnjem prvomajskem prazniku je obiskala 31-članska skupina iz Ptujja in okolice na pobudo OK LMS Ptuj prvo ptujsko mladinsko brigado »dr. Jožeta Potrča«, ki dela že nad mesec dni v vasi Bukovica pri Doboju v Bosni na progi Doboj-Banja Luka. Tekom enodnevnega obiska so se gosti seznanili z načinom življenja in dela prve ptujske brigade. To je bil na sektorju, kjer dela I. ptujska brigada, pr i množični obisk iz domačega kraja. Zato, da se obiska ni udeležilo več svojcev brigadirjev, ki so doma s podeželja. Priprčili bi se, kako važen je delež mladine pri graditvi gospodarskih objektov, kot so železnice in drugo, v borbi proti gospodarski in kulturni zaostalosti sicer bogate Bosne in drugih predelov Jugoslavije.

Močno zagoreli fantje in dekleta s področja Maribora, Ptujja in Prekmurja, ki so že en mesec dni v brigadi, so se zanimali za domače novice, za svojce in za delo kolektivov, v katerih so delali pred odhodom v brigado. Sami o sebi niso mnogo govorili. Eden ali drugi je pokazal roke z zaceljenimi žujji rekoč: »Společka je bilo težko. Zdalj smo že navajeni. Še mesec dni ostane, nakar pridejo drugi na naša mesta. Resno so se lotili tudi najtežjega fizičnega dela. Krampi, lopate, samokolnice in nabijači predstavljajo večino orodja, s katerim odkopavajo flovato zemljo, razbijajo skale in delajo novi nasipi, po katerem bo tekla proga Doboj-Banja Luka. Od prvega dne prihoda v brigado je bilo treba premagati vrsto težav: urediti bivališče, preskrbeti hrano in začeti z delom. Trdih le-

žec na pogradih zvečer niso čutili. Zjutraj so vstali spočiti. Tako gre dan za dnem. Za 1. maj so se zbrale vse brigade na sedežu glavnega štaba. Po Prvomajski proslavi so bili objavljeni rezultati tekmovanja. Ptujaska brigada ni bila zadovoljna samo s pohvalo. Vse dosežanje ptujske brigade so bile priznane kot udarne brigade. »Ocenjevalna komisija ni objektivna,« so zatrjevali nekateri, »nekateri niso vajeni težkega dela,« pravijo drugi, komandant brigade tov. Segula pa je rekel: »Bosna bo imela novo železnico, mi pa se vrnemo kot udarniki. Še mesec dni bomo z voljo delali, presegali norme, nakar nam bo morala komisija priznati, kar smo si zaslužili. Udarniki Zega Avgust iz Strnišča, Smrdel Zofka iz Ptujja, Rajh Drago in Kolarič Ciril spodbujajo še ostale člane brigade, da bo kmalu še več udarnikov. Enajst pohvaljenih mladincev in mladink je doseglo zaslužen priznanje. To ni dovolj. Postati hočejo udarniki. Pohvaljena Selica Ivanka iz Strnišča, Benko Ignac, Mataj Anica in Zrinski Franc iz Murske Sobote, Tot Stefan, Lesjak Slavica iz Hajdine, Begme Marija iz Lovrenca, Podhostnik Marica iz Cirkulan, Vuk Martin iz Belskega vrha, Marin Jože iz Ptujja in Kramberger Franc iz Dornave in ostali mladinci in mladinke so ponosni na svojo dosežanje vztrajnost, ki je pripomogla, da je brigada v zadnjih desetih dneh opravila v 3626 urah delo, planirano za 4647 ur. 14 raznovrstnih del so opravili in pri vsakem porabili do in nad 200 ur.

V prostem času si pomagajo na razne načine. Imajo politična, znanstvena in

informativna predavanja, čitajo knjige, imajo prireditve, obiskujejo prireditve drugih brigad, zažigajo taborne ognje in jih končujejo z zabavnim sporedom. Pevski zbor, folklorna skupina, diletantaska skupina, padalski tečaj, šahiranje, fizikultura, predvojaška vzgoja in slično predstavljajo predmete zapolnitve mladincev in mladink v prostem času.

Čez mesec dni bo razlagalo 96 mladincev in mladink svojim staršem, znanecem in prijateljem o vsem, kar jih je utrujalo in veselilo na mladinski progi, kako so si pomagali in kar jim ni šlo od rok, v Bosni pa bo ostal za njimi molčeči nasip, pa katerem bo drsel vlak z ljudmi in dragocenim materialom našega gospodarstva.

Pobuda OK LMS v Ptujju za množični obisk brigade je potrdila nujnost, da bi moralo čimveč staršev obiskati svoje sinove in hčere v brigadi, nakar ne bi bilo predsedkov, laži in izmišljotin o znajdljivosti, odpornosti in sposobnosti naše delovne mladine, ki vlaga dan za dnem svoj delež za zgraditev zdravga, srečnega in veselega življenja, ki si ga želijo vsi državljani nove Jugoslavije. Vj.

Tudi humski pionirji so dostojno proslavili 10. obletnico OF

Nedeljski popoldan — pred šolo je vse živo. Pionirji se zbirajo, vsi so dobre volje. Kam le gredo, se vprašujejo ljudje in jih zvedavo ogledujejo. Hitro se kdo ojunaci in vpraša. Vsi naenkrat odgovorijo: »Danes gremo v Salovec, prihodnje nedeljo pa v Loperšice in Frankovce. Imeli bomo proslavo 10. obletnice ustanovitve OF. Se to zanima ljudi, kakaj gremo v vsako vas. Tudi to vedo pionirji. Seznaniti hočejo vsako vas, da letos obhajajo 10-letnico ustanovitve OF, ki nas je vodila v borbi za svobodo in v borbi za lepše življenje.

Pot v Salovec je bila vse predolga. Radovedni smo že bili vsi, kako nas bodo sprejeli. Od daleč smo že zagledali plapolajočo zastavo. Pohiteli smo, ker so se ljudje že zbirali. Prostor je bil primerno okrašen. Mlada srca so žarela od sreče, v težkem pričakovanju, kako bo šla prva preizkušnja. Tov. upravitelj je v kratkih besedah obrazložil posamezne točke in pozdravil navzoče, ki jih je bilo okrog 100. Ljudstvo je zelo pozorno sledilo programu, ki je zajel celotno narodnoosvobodilno borbo in borbo za socializem in sicer povezano z govorom, recitacijami in petjem. Marsikatero oko se je orosilo. To je bil samo dokaz, kako živo so pionirji podali vse svoje trpljenje in gorje, ki ga je prizadel okupator našemu ljudstvu in domovini. Po končanem sporedu se je ljudstvo z radostnimi srci razhajalo ter v zahvali izreklo vse priznanje pionirjem in vodstvu.

Gorišnica je dostojno proslavila 10. obletnico OF

Na predvečer desetletnice ustanovitve Osvobodilne fronte so se ob 6. uri zvečer začeli zbirati pred poslopjem dijakov nižje gimnazije zaradi stafete na čast 10. obletnice. Ob 7. uri je bila stafeta zaključena. Dijaki in ostalo prebivalstvo je zmagovalca z navdušenimi vzkliki in ploskanjem pozdravilo na cili, kjer je bil preko ceste napet barvast trak.

Kmalu po končani stafeti so se začeli zbirati ljudje pred gasilskim domom. Od vseh strani so prihajali. Na zbirnem prostoru je postajalo vedno živahnje. Prišli so pionirji Nižje gimnazije z zastavami in učiteljsvom, gasilci v uniformah, zastopniki masovnih organizacij in drugo občinstvo. Sprevod se je začel formirati in kmalu po 8. uri je krenila baklada z šestimi gorečimi baklami po cesti proti Domu ljudske prosvete, kjer se je vršila akademija.

Ljudje so do zadnjega kotička napolnili dvorano, hodnik in prostor pred domom. Program akademije je pripravila Nižja gimnazija, sodelovala pa sta tudi pevski in glasbeni odsek Izobraževalno umetniškega društva v Muretnicah.

Slavnostni govor je imel tov. Stanič Stane, ki je v svojem govoru osvetlil

stanje narodov Jugoslavije po prvi svetovni vojni, govoril o pomenu ustanovitve Osvobodilne fronte, orisal nalogo Fronte med vojno, v času obnove in sedaj ter prikazal mučniško pot slovenskega naroda in njegovih voditeljev v borbi proti največjemu sovražniku človeštva, italijanskemu in nemškemu fašizmu.

Kademijska je imela pester program z deklaracijami, simboličnimi in rajalnimi vajami. Pevska sekcija IUD v Muretnicah je pod vodstvom tov. Cirila Kafola ubrano zapela nekaj narodnih in borbenih pesmi in ob prvem nastupu žela polno priznanje poslušalcev.

Med izvajanjem programa je stopil na oder tov. Gregor Mirko, predsednik Okrajne gasilske zveze, pozdravil zbrane gasilce, čestital gasilcam gasilske čete v Gorišnici, ki si na tekmovanju v Mariboru pridobile prvo mesto, kot nagrado pa izročil radio-aparat znamke »Kosmaj«. V imenu gasilske čete in III. rajona se je zahvalil rajonski poveljnik tov. Znidarič Janko in poudaril, da ne velja to priznanje samo galski četi v Gorišnici, ampak celemu tretjemu rajonu, ki je že mnogokrat dokazal, da se zaveda svoje obveznosti glede pomoči bližnjemu in glede čuvanja narodnega premoženja. Pozval je vse gasilce, naj še večjo vneto in požrtvovalnost vlijijo svoje naloge pri graditvi naše socialistične domovine.

Po končani akademiji je bil zbor vseh gasilcev in gasilk, kjer je zbranim govoril tov. Horvat Martin, okrajni brigadni poveljnik, in izročil tov. Matjašič Mariji za njeno vestno in uspešno delo podoficerski čin, ki ji ga je priznala Okrajna gasilska zveza.

Slavnost je bila zaključena ob kresu, nato pa se je vršilo rajanje v prostoru Zadrugne gostilne, kjer je ob zvokih domače godbe lahko vsak našel primeren razvedrilo.

Proslava in baklada v Gorišnici sta dokazali, da se da tudi na deželi dostojno proslaviti državne praznike, če so v kraju ljudje, ki imajo razvito državljansko zavest in kjer obstoja sodelovanje vseh organizacij in društev. S. S.

Tudi v Skorišnjaku smo praznovali 27. april

V Skorišnjaku smo tudi lepo proslavili 27. april. Ze na predvečer smo kurili kresove, ob katerih so zapeli fantje nekaj pesmi. Na sam praznik pa smo imeli proslavo s sodelovanjem šolske mladine in godbo. Lepo prireditev smo zaključili z državno himno, nakar so se obiskovalci, ki jih je bilo okrog 120, razšli. Pz.

Dramatska skupina IUD „Simon Gregorčič“ iz Velike Nedelje je gostovala v Ormožu

2. maja so igralci iz Velike Nedelje igrali na ormoškem odru opereto »Radikalna kura«. Polno dvorano gledalcev je presenetila opereta kakor scenerija, saj je bilo od tega mladega društva komaj kaj takega pričakovati. Največ zaslug za uspešni nastop gre brez dvoma režiserju tov. Moravcu, ki je vložil v priprave mnogo truda ter dosegel pri Ormožanih vtis, da je bila ta prireditev boljša od »Veselega večera« Ptujčanov.

Uspešni nastop je igralce spodbudil k nadaljnjemu udeleževanju. Sedaj pripravljajo »Desetega brata«. Ormoški gledalci pa še vedno kmalu pozdraviti sosedo na svojem odru. -ec-

Pomoč organizacije CARE naj res dobijo potrebni otroci

Na ptujskem trgu se žene med dnevnim prodajo in nakupovanjem o marsikateri pogovori, pri čemer jim ne uide nobena stvar, ki se nanaša na vprašanje preskrbe.

V terek sem slišal razgovor žen s podeželja, ki so se pogovarjale o ceni mleka, pri čemer so prišle tudi na pom nek o mleku v prahu, ki ga dobivajo na deželi nekatere družine s pomočjo nakaznic za blago organizacije CARE.

Imam 3-letnega sina, ki je prestal že več boleznih kljub mojemu prizadevanju, da bi ga obvarovala pred posledicami težav v prehrani otrok v mestu. Nakaznice za pomoč CARE nisem dobila zaradi tega, ker so se pač nakaznice delile družinam, ki imajo več kot 2 otroka. Nikdar nisem zavidala nikomur, ko mu je kdo pomagal iz težav v prehrani otrok.

Po omenjenem razgovoru žen na trgu pa sem močno ogorčena. Žene so namreč trdile, da marsikje z mlečnim prahom na podeželju hranijo svinje. Tako ravnanje poideincev je v mojih očeh zločin na škodo delavskih in nameščenih otrok v mestih, ki znajo ceniti pomoč naših rojakov iz Amerike in njihovih organizacij, dočim se poideinci s podeželja iz gole lakomnosti prerivajo do raznih pomoči, prikazujoč svojo življenjsko okornost kot socialno stisko, potom katere se pač dokopljejo tudi do stvari, za katere že v naprej vedo, da jih ne bodo pravilno uporabili.

V imenu vseh prizadetih mater predlagam da se preveri, kdo ne uporablja mlečnega prahu za neposredno izboljšanje prehrane svojih otrok in da se izkoriščevalce pomoči iz inozemstva in uničevalce otrokom namenjenih živil najostreje kaznuje in da se jih razkrija v časopisju, da ne bo njihovo početje čedovalo otrokom, ki jim je pomoč res dobrodošla in koristna. G. V.

Kako je ptujski pionirski odred Jože Lacko proslavil deseto obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte

Ze dolgo ni naše ljudstvo kekega spominskega dogodka iz svoje borbe za svobodo in srečnejše življenje tako slovesno in množično praznovalo, kakor letos 10. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte. Naše zavedno učitelstvo na vaseh je poskrbelo, da proslave niso bile v šolskih centrih, ampak tudi v vseh večjih vaseh. Te proslave je ljudstvo sprejelo z velikim zadovoljstvom in navdušenjem. Marsikateri starejši vaščan, ki se doslej ni udeležil proslav v šolskih centrih, je obiskal proslavo v svoji vasi, v kateri razen kekega mitinga v prvih dneh po osvoboditvi ni bilo še nikdar nobene prireditve. Dobro ste se izkazali, tovariši učitelji, saj ste s tem utrjevali našemu ljudstvu nacionalno in budili socialistično zavest, pionirjem pa pokazali, kako je treba čuvati spomin na začetek naše težke, a zmagovilne borbe.

Pionirski odred Jožeta Lacka je začel že takoj po pričetku drugega šolskega polletja pripravljati pionirje za proslavo 27. aprila. Pod skrbnim vodstvom učiteljice tov. Arsenjukove, ki ima največ zaslug, da je pionirski odred »Jože Lacko« po reorganizaciji začel prav pridno delati, so pionirji pripravili obširen in izbran program, iz katerega je bilo razvidno, da vzgajajo naši učitelji mladino v duhu pravega socialističnega patriotizma, saj je bila vsebina programa odraz celotnega dela učiteljev z mladino.

Proslavo, ki je bila v Titovem domu na praznik 27. aprila ob 15. uri, je začela tov. Arsenjukova z govorom, v katerem je v izbranih besedah obrtala delo pionirskega odreda Jože Lacko in pomen vseljidskega slavlja ob priliki desete obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Neto se je vrstil prizor za prizorom, od katerih je vsak prikazal delček naše težke borbe z okupatorjem in globoko odjeknil v srcih nastopajočih in gledalcev. Škoda, da nekateri prizori niso bili še temeljiteje obdelani (Zastava, Pismo zagorskim rudarjem). Prizorčka Zajček in Pastirček bi bila učinkovitejša ob spremljavi klavirja. Mnogo smisla za deklariranje sta pokazali pionirki Majda Krainčičeva in Lidija, ki sta lepo naglašali in z občutkom deklamirali. Simpatije gledalcev je obovtila tudi pionirka Jelka Vukotičeva, ki je nepovedovala program in pri mnogih točkah tudi sodelovala. Veliko priznanje je žel mladi pionirski pevski zbor, ki je pod vodstvom učiteljice tov. Senec Kristine, prav ubrano zapel nekaj pesmi. Zborček je od zadnjega nastopa pokazal prečiščen napredek in obeta pri načini sedanega dela še lep razvoj. Nekako za nameček in razvedrilo k resnim in pomenljivim točkam je bil prizor Kuša in Muca, ki sta ga odlično odneli in zaigrali pionirki Severieva in Vernikova. Pionirke iz četrtega razreda so se samoiniciativno in samostojno naučile simbolično vajo »Na Gorenjskem« in to tudi lepo izvedle. Samoiniciativno pionirke še posebej pozdravljamo in na to tudi razvijajo, saj je razumljivo, da jim bo zelo potrebna ob vstopu v samostojno življenje.

V celoti se nastalo nad 100 pionirjev in pionirk, mnogi pionirji pa so proslavo ponovno prišli gledat, dasi je bilo znanje že prei nosečna proslava. Zanimivo je, da so mnogi pionirji, ki niso nastopili, znali skoro ves program na pamet, kar kaže, da otroci z veseljem endelujejo pri kulturno-prosvetnem delu. To smisel za udeleževanje na kulturno-prosvetnem polju je treba občasno deliti razvijati.

Na kratko smo slišali novost, kako so se pripravljali in kako so izvedli proslavo 10. obletnice Osvobodilne fronte ptujski pionirji. Zdalj pa še pogledimo,

kako smo jih pri njihovem prizadevanju podrli odrasli. So starši, ki izkazujejo pionirjem ljubezen in podporo in nosijo polno skrb za njihov pravilen razvoj. Kakor bi morala biti to skrb vsakega poštenega odraslega državljanca. Največ truda in podpore je doslej posvečal pionirski organizaciji predsednik odrednega pionirskega sveta tov. Terpinč. Tudi za pionirsko prireditev je dobro poskrbel. Na žalost pa ni uspel v vseh svojih prizadevanjih. Tako se mu n. pr. ni posrečilo dobiti za pionirsko prireditev gledališča, ker je uprava gledališča stavila nesprejemljive zahteve in s tem pokazala premalo razumevanja za delo in voljo naših najmlajših. Nasprotno pa je dala uprava kina tov. Terpinču dvorano Titovega doma brezplačno na razpolago, vendar pa ta dvorana za take prireditve ni preveč primerna.

Ponovno se je tudi izkazalo, da zastopniki ljudske oblasti in množičnih organizacij niso pokazali dovolj razumevanja in zanimanja in delo pionirjev, saj se od njih oficelno nihče ni udeležil prireditve. Mladini je treba pri vsakem pozitivnem stremljenju pomagati, mi pa jo le raje kritiziramo, za kar pa nismo upravičeni, če ji prej nismo nudili svoje pomoči. — Dvorana Titovega doma je bila zasedena komaj do ene tretjine. Nastopalo je več pionirjev, kakor je bilo gledalcev. Del učitelstva, ki ni bil zaposlen pri prireditvi, bi bil mogel poskrbeti za boljše disciplino pionirjev in učencev v dvorani.

Nepravilen odnos do požrtvovalnega dela pionirjev se kaže tudi v izjavah nekaterih staršev, ki pionirjev pač ne vzpodbujajo, marveč jih demoralizirajo — n. pr.: »Tistih norij, ki jih predvajajo otroci, pa že ne grem gledat!« Točno tako je izjavila neka mati svojemu otroku-pionirju. Neka druga mati je prišla že skoro ob koncu prireditve in pri blagajni povedala, da je prišla gledat le svojega otroka, ki nastopi nekje ob koncu programa, pa da se ji zato ne izplača kupiti vstopnice. S takimi in podobnimi izjavami pač ne vplivamo vpojno na otroke in ne bo čudno, če bodo razumejši otroci sprevideali, da mnogi starši ne vzgajajo otrok v smislu delovnega poleta in ustvarjalnega prizadevanja naše mladine, marveč jih od tega v svoji nazadnjaški miselnosti celo odvračajo.

Pionirjem, pionirskemu svetu in učitelstvu ptujske šole pa uvidelni starši izrekajo najtoplejšo zahvalo za požrtvovalen trud in uspehe, da bo tako lepših prireditev v bodoče še več. -el.

Več skrbi predvojaški vzgoji

Pred kratkim je bilo končano taborjenje centrov predvojaške vzgoje v ptujskem okraju. Na taborjenje je sodelovalo 2260 mladincev, ki so se tekom taborjenja temeljito seznanili z učnimi predmeti predvojaške vzgoje.

Med taborjenjem, posebno pa ob zaključku, se je pokazala potreba po seminarju vodniškega in komandnega kadra centrov predvojaške vzgoje, na katerem bi se naj ti usposobili za uspešnejše in etnotnejše delo z obvezniki ter nujnost tesnejše povezave komandirjev centrov z osnovnimi organi ljudske oblasti in množičnimi organizacijami. Posebno te se zelo malo zanima za delo po centrih predvojaške vzgoje, kljub temu, da je to eno najvažnejših vprašanj.

Komandirji centrov v Polensaku, Zavrću, Desterniku, Žetalah in Majšperku so svoje naloge tekom taborjenja dobro

Napravimo našim otrokom čim več opremljenih igrišč

o reorganizaciji pionirske organizacije so na množičnih sestankih vsakomur pionirskemu odredu izvolili tudi odredni starejšinski pionirski svet, t. j. izbrali ljudi, ki čutijo posebno naklonjenost in ljubezen do naših otrok. Pionirji z zaupanjem gledajo na odrasle in čakajo, kdaj jim bodo začeli kaj pomagati in se tako prepričali, ali so člani pionirskega sveta zares tisti ljudje, ki bodo nesebično pomagali našemu otroku graditi boljše bodočnost.

Pionirska organizacija je vzgojno-zabavna značaja, ki ni kakor šola, kjer se otrok mora učiti. To je treba res tudi upoštevati in nuditi pionirsko pošteno zabavo in razvedrilo. Med ostalimi važnimi nalogami, ki so si jih zadali odredni pionirski sveti in tudi okrajni pionirski svet, je naprava igrišč, ki ga moramo napraviti v vsakem najmanjšem kraju. Če samo pomislimo, na kako neprimernih prostorih se otroci mnogokrat igrajo! Ti so mnogokrat otroškemu zdravju močno škodljivi, saj niti malo ne odgovarjajo higienskimi in zdravstvenimi predpisom.

Vsak pionirski svet bo mogel pionirjem odreda, ki zanj odgovarja pred starši in pred vsem ljudstvom, urediti primerno igrišče, če bo le hotel pokazati malo dobre volje in požrtvovalnega dela. Mnogo bodo pomagali pionirji sami. Gre predvsem za to, da odredni

svet poišče primeren prostor, ki ga je po možnosti prenesti v lastništvo pionirskega odreda. Ta prostor je najprej treba lepo splanirati kar bodo prav radi storili pionirji sami po navodilih članov sveta. Tak prostor je mogoče najti v vsakem kraju. Prostor naj ne bi bil ob prometni cesti, v bližini tovarne in podobno. Kubik ali dva drobna zagona peska na igrišču bosta največja zabava predšolskim otrokom. Za šolske otroke-pionirje bomo napravili različne igralne naprave, predvsem iz lesa (gugalnica, priprost vrtljak, naprave za telovadbo itd.). Pionirski svet se bo povezal s tesarjem ali mizarjem in kovarjem na vasi, potreben les bo tudi našel, saj je pri tem marsikaj uporabljivo, kar leži mnogokrat dolgo na dvorišču in čaka, da bi koristno služilo. Tudi pri izdelovanju omenjenih naprav bodo pionirji marsikaj sami opravili, le pravilno jih morajo k temu pritegniti člani pionirskega sveta in ostali odrasli ljudje, ki jim je pri srcu lepše življenje našega otroka. Ko bo imela vsaka vas igrišče, ki ga bomo stalno izpopolnjevali, se otroci ne bodo potepali po cesti in ulici, kjer so v stalni življenjski nevarnosti zaradi prometnih sredstev, prahu in drugega.

V prvi polovici meseca junija bo Teden matere in otroka. Vsak šolski center, vsaka vas naj doseže predvsem ob pomoči odrednega pionirskega sveta, učiteljsva, krajevne oblasti in množičnih organizacij, da bo v tem tednu odprla otroška igrišča, pa četudi bo to samo lepo splaniran prostor, igralne naprave pa boste zgradili pozneje. Okrajni, pa tudi republiški pionirski svet vam bosta pomagala, če bo potrebno tudi z denarnimi sredstvi, kakor hitro boste z delom pričeli.

Zganimo se, izkoristimo vsako priliko, ki nam pomaga odgajati duševni in telesno čvrst rod, kakršnega si vsi želimo. -el.

Proslava v Juršincih

Proslava 10-letnice ustanovitve OF so v Juršincih proslavili 29 aprila t. l. Sodelovali sta prostovoljni gasilski četi iz Gabernika in Grabniškega brega ter center predvojaške vzgoje Juršinci. Po nastopu gasilskih čet z orodjem je bil zbor vseh sodelujočih, katerega je nagovoril v imenu okrajnega odbora OF tov. Hole obvezniki predvojaške vzgoje pa so oddali salvo v počastitev velikega praznika. LM

V Gorišnici resno gledajo na vlogo PAZ-a

Protiletalska zaščita je razgibala mesta, industrijske centre, da celo — vas! V mestih in industrijskih krajih je PAZ že skoraj povsod preizkusila svoje delovanje in praktičnih vajah. Kaj pa vas, kjer je torišče le hišna protiletalska zaščita? Ali je sploh možna terenska vaja? Je! To je dokazala široko zasnovana in zelo uspešna vaja v Gorišnici v nedeljo, dne 22. aprila.

Takoj po odzvojenju poldneva je zatulila sirena in stolpu gasilske čete znak zračne nevarnosti. Ljudje so hiteli domov. Že po par minutah se je sirena ponovno oglašila s dveminutnim tuljenjem. Nevarnost je minila! A točno ob 14. uri je bil dan zopet znak zračne nevarnosti, čez pet minut pa pravi alarm. Celoten promet je bil ustavljen, ceste prazne. Bombniki so prileteli, v obliki traktorjev preko Pesnice, zmetali precejšnje število zažigalnih bomb in na litoče zažigalnih lističev se je razgrnilo preko njiv, padali so na slamnate strehe, dvorišča, skratka vsepovsod. Čez pol ure je sirena oznanila, da so »bombniki« po številu pet, odleteli. Tedaj je pa že stopila v akcijo gasilska četa Moškanjci pri prvem požaru in ker mu ni bila kos, je prišla na pomoč gasilska četa iz Zagojčev. Dijaki nižje gimnazije so kaj hitro s palicami natakali zažigalne lističe in jih zakopali. Dekleta in žene, absolutenke sanitetnih tečajev, so zares mojestrsko obvezovale ranjence in jih prenašale v bolnišnico (Zadružni dom). Kurir prisopihla in navajajo požar v Gajevcih! Gasilska četa Gajevci je imela polne roke dela. Medtem se je nabralo nekaj ranjencev v bolnišnici. Groza! Bolnišnica je v plamenih! Evakuacija je bila izvršena v petih 20 minutah. Tudi plinske maske je bilo potrebno uporabljati. Pri gasehju bolnišnice se je posebno izkazala ml. žena, sama dekleta, pod vodstvom tov. Cirila Fric, kakor tudi gasilska četa Formin, ki je prihitala na pomoč. Pri evakuaciji sta se posebno izkazali »tečiči« tov. Kuharičeva in Ciglarčičeva. Slednja je mati petih otrok, ki jih je prepustila sosedom v varstvo, sama je pa n. znak alarma takoj prihitala iz daljnih Muretincev in vzorno opravljala svoje naloge. Med tem časom je pa sovrvažnik hotel za vsako ceno prodreti našo fronto ob Pesnici. Borba je bila težka, saj so bolničarke pripeljale mnogo ranjencev v bolnišnico. Kurir Mulej priteče s fronte in hiti naravnost k naši teži artileriji (27 možnarjev raznih kalibrov). Salve so pretresale ozračje daleč naokrog, sovrvažniku pa razredile vrste. Tedaj je naša vojska (predvojaška vzgoja) napadla sovrvažnika in ga vrgla v smer, od koder je prišel. S tem je bilo vaje tudi konec.

Pred peto uro je bil zbor vseh sodelujočih na cesti proti Ormožu. Sledil je vzorno izveden mimohod pred Zadružnim domom. Vlado Muhič je z zastavo vorko so zaključili traktoristi s traktorji. V povorki je bilo nad 500 oseb.

Nato je predsednik sektorja PAZ Go-

rišnica nagovoril sodelujoče, jih navdušil za nadaljnje delo in se zahvalil za odlično izvedeno kombinirano terensko v rokah na iskrem vrancu pozdravil ob cesti stoječi »štab«. Sledila so rezka povelja komandanta predvojaške vzgoje sektorja Gorišnica, tov. Petroviča Lojzeta, komandanta sektorja Ormož, tov. Sonaja in njihovih vodnikov. Korakanje naših fantov je vzbudilo splošno pozornost. Njim je sledilo nad 70 »tečajnic« PAZ in Rdečega križa, nato nižja gimnazija, končno pa mlade gasilke, katerim so se pridružili starejši gasilci na gasilskem orodju in vozovih. Povajo, ki je bila skoro gotovo prva vaja na vasi v Sloveniji. Nato je povzel besedo sekretar OLO PAZ in član OK KPJ tov. Nuncič Stane in prikazal nujno potrebo vzgoje in protiletalske zaščite glede na svetovno politični položaj. Govor je zaključil z besedami maršala Tita: »Delajmo, kakor da bo 100 let mir, bodimo pa pripravljani na jutrišnje vojno!«

Terensko vajo so gledali in z zanimanjem zasledovali njen potek tudi sekretar OK KPS tov. Leskovec Franc, organizacijski sekretar OK KPS tov. Rogelj, član OLO IO PAZ tov. Makarovič, vsi iz Ptuja, nadalje predsedniki KO-PAZ (Formin, Gajevci, Gorišnica, Moškanjci in Zamušani) ter ogromno ljudstva.

Vaja je povsem zadovoljila vse organizatorje, kakor tudi zastopnike oblasti. Doprinešen je bil dokaz, da je možno organizirati z lastnimi silami širokopotezno kombinirano terensko vajo na vasi. Vas Gorišnica je led prebila, ključa pa vse ostale k posnemanju!

Organizacije LT so sodelovale pri proslavi 10. letnice OF

Ze večkrat smo pisali o važnosti izvenarmadne vzgoje, katere cilj je krepitev obrambne moči naše domovine. V tem smislu so tudi organizacije LT pristopile k delu, bodisi da so aktivno sodelovale pri izvedbi manevrov organizacije PAZ, ali pa da so slične manevre izvedle same.

V počastitev 10. obletnice ustanovitve OF sta Avtomoto organizaciji v Središču in Ptuj izvedli tekmovanje motoriziranih patrol po neprehođenem terenu, vezano z orientacijo vozača po karti, streljanju in iskanjem min.

V Središču je na tekmovanju sodelovalo 11 vozačev iz Središča, dočim se Avtomoto društvo iz Ormoža kljub povabilu tekmovanja ni udeležilo. Proga v Središču je bila izredno težavna in je bila dolžina proge nad 20 kilometrov. Vozači so se po karti morali orientirati v neprehođenem gozdu, na progi pa so našli na zaminiran prostor, kjer so morali iskati mine, jih uničiti in ta prostor vrisati v karto. To nalogo so vse patrolne izvedle ter so vsi vozači razen enega prispeli na cilj. Zmagovalec v tem napornem tekmovanju je bil tov. Borko, sekretar AMD Središče pred Klubučarjem. Mladi Borko je talentiran vozač ter mnogo obeta. Prav posebno pa moramo pohvaliti 71-letnega Marčec Andreja, kateri je kljub visoki starosti na tem tekmovanju aktivno sodeloval. Tov. Marčec je še danes aktiven član društva ter lahko marsikateremu mlajšemu služi za zgled.

Prireditve v Središču je dosegla svoj namen. Vsi vozači, ki so sodelovali, so po končanem tekmovanju izjavili, da so take vožnje zanimive in da se na njih marsikaj nauči. Isti dan je tudi AMD Ptuj izvedlo slično vožnjo. Proga je vodila proti Lancovi vasi do strelišča, kjer je bilo izvečeno streljanje, in nazaj. Proga je bila za od proge v Središču, vendar je bilo največ poudarka na dobrih rezultatih pri streljanju. V tej vožnji je zmagal Varvoda Luka s sovozačem Prelogom, kateremu je za sedem točk razlike sledil tov. Zorec s sovozačem Marinom. Tudi v Ptuj je prireditve dosegla svoj namen. Organizacija tekmovanja, katero je vodil tov. Vihar, je bila vzorna, posebno pa je treba pohvaliti edinicu JA v Ptuj, ki je nudila vso potrebno pomoč.

Čeravno je prireditve v Ptuj uspele, moramo ugotoviti, da so nekateri člani društva, kljub temu da so svoje sodelovanje objavili, izostali. Vprašamo se, kaj je vzrok, da smo na startu pogrešali tov. Avguštinca, Bračiča, Berliča in še nekatere. Verjetno bodo našli razne »objektivne« vzroke, vendar smo mišljenja, da tega svojega zadržanja pred sotovaršili v društvu ne bodo mogli opravičiti.

Take in slične prireditve bodo organizacije Ljudske tehnike še organizirale. Biti pa bodo morale rezultat rednega, sistematskega dela v izvenarmadni vzgoji v društvu, ker bodo le na ta način dosegle svoj resnični namen: dvigati vojaško in tehnično znanje članov organizacije Ljudske tehnike. -V-

Esperantska prireditve v Ptuj

Esperantsko društvo v Ptuj je prireditilo 5. maja 1951 v prostorih »Belega križa« lepo uspeli zabavni večer s pestrim sporedom, ki je dokazal, da se Esperanto obnese ne samo na kulturnem, znanstvenem in trgovskem področju temveč tudi na zabavnem polju. Sijajne zvezde je privabil številne goste, ki so okupirali mize z napisi raznih krajev sveta, s katerimi so ptujski esperantisti v dopisni zvezi. Vsa ta mesta kakor: Stockholm, Amsterdam, Pariz, Torino, Ballarat, Osaka, Rio de Janeiro, Džakarta itd. so bila prikazana na velikem lepaku, Mala Majdica Muhič je deklamirala Zamenhofovo pesem »La esperos«, Zal, da še niso mogli nastopiti harmonikarji in da ni bilo esperantske pevke. Zato pa so nam pevali SKUD »Jože Lacko« zapeli par narodnih, ki so posebno navdušile došle goste — esperantiste iz Čakovca.

V pozdravnem govoru je predsednik naglašal praktično vrednost in pomen Esperanta, ki se danes uporablja ne samo na esperantskih nego tudi že na mednarodnih neesperantskih kongresih. Omenil je predstoječ kongres jugoslovanskih esperantistov, ki se bo vršil od 7. do 10. 7. t. l. v Ljubljani ter pozval navzoče, da se naj udeležijo predavanja o Esperantu in E-kongresu v Parizu, ki se bo vršilo pod okriljem ljudske univerze dne 16. t. m.

Naša mladina bo storila prav, če bo sledila malim pionirjem in ljudski šoli, ki že posejajo E-tečaj in bodo prej ali slej stopili v zvezo z učenci v inozemstvu, ki se zbirajo pod esperantsko zastavo. -Jod.

Tehnični krožki v pionirski organizaciji

Veliko se govori in piše o delu v pionirskih organizacijah. Ob sestanku, ki nam ga je iz svojih izkušenj pri praktičnem delu s pionirji napisal tov. Spendi, učitelj v Grajeni pri Ptuj, pozivamo vse učitelje, ki se bavijo z delom v pionirskih tehničnih krožkih, posebet pa tovariše iz Središča, Huma, Vida in Velike Nedelje, da iz svoje dela in izkušenj dajo spodbudo vsem tistim tovarišem, ki s tem delom šele začenjajo.

Pionirska organizacija ima vzgojno-zabaven značaj. Vsak pionir bi naj bil vključen v krožek, ki ga posebej veselijo. Po šolah delujejo različni krožki: šahovski, naravoslovski, risarski, dramski, fizikalni, tehnični, modelarski, ročno delo itd. Vseh ne bomo naštevati; pionirji so iznajdljivi in se radi lotijo dela, ki jih zanima. Lepo bi bilo, če bi krožke vodili mladinci, ki sami kažejo veselje do tehničnega, fizikalnega, naravoslovnega itd. udejstvovanja. Navadno pa sloni vse delo na učitelju, ki največkrat svoje znanje rad prenaša na naše najmlajše v želji, da bi vzgojil dobre sadjarje, vrtnarje, čebelarje, šahiste, fizikurnike itd. Preobremenjenost ali nezainteresiranost učiteljev za druge probleme in izvenšolsko delo je mnogokrat vzrok, da vlada med pionirji nekako mrtvilo. Vendar je izhod iz tega zelo lahek. Treba je vzbuditi zanimanje in veselje le med nekaterimi in že najdemo včasih kakor odlične vodje krožkov med pionirji samimi. Otroci se igraje seznanjeni z važnim znanjem in iz marsikateroga se ravno pravi talent. Nič več se ne bo navduševal samo za to, da bi postal čevljar, mizar, kolar... le zato, ker je mogoče eden njemu dobro znanih ljudi iz tega poklica. Izbrani poklica je po tem udejstvovanju v krožkih lažja in uspeh more biti večji, če se bo lotil neke stroke z zanimanjem in z veseljem.

Kako je s tehničnimi krožki? Delajo navadno tam, kjer je nekdo, ki se sam zanima za tehniko. Le opazuje pionirje, kako se zbirajo okrog motorja, avtomobila, letala, traktorja, kajti stroj je nekaj živega, močnega, čudovitega in vprašan bo kar preveč, da bo mogel na vse odgovoriti. Kakšno veselje je, ko pionir prvič prevozni s kolesom vsaj nekaj metrov, ali ko začuje neke glasove po detektorju, ki ga je izdelal iz skromnega materiala takorekoč iz nič, če odštejemo slušalke. Odprite radio, da pogledajo radovedneži v notranjost — začudenja ne bo konca, vse bi radi zvedeli. Torej zanimanja je pri tehničnih vprašanjih dovolj. Toda kaj naj nudimo pionirjem? Vsekakor nič težkega, kompliciranega ali celo nevarnega. Mnogo je materiala, ki bi ga bilo treba zbrati v posameznih bršurah s slikami in navodili, ter dati na razpolago krožkom. Prav dober je »Radialski krožek za pionirje«. Takšne sestavke potrebujemo še za ostale pogoje tehnike. Mnogi naši strokovnjaki bi postavili pred naš mladi rod premožna zanimiva vprašanja, sicer v obliki igrač, v katerih bi bili ponazorjeni zakoni tehnike (mehanike).

Odpade naj vse tisto, kar zahteva težko dostopen material in nima praktične vrednosti. Navajam samo nekaj primerov, ki bodo prav gotovo povsod med pionirji zbužali izredno zanimanje. Na pr. izdelava papirnatega zmaja (pravokotne, šesterkotne, ali deltoidne oblike), ki ga pionirji spuste nekaj sto metrov v zrak. Za pionirsko rajanje je namesto tobogana ali vrtljaka, ki je predpota na iznajdba in zdravju prej škodljiva kot koristna, koristnejša borba med zmaji v zraku in pionirji vodilni na tleh. Kdo ga bo spravljal višje ter zbil ostale ter ostal sam v zraku? Egip-

čani poznajo takšne igre kot narodni šport. Potrebna je samo vrvice, papir, treske in lim, ki se že najdeta. Ali balončki: svilen papir kvadratne oblike, nekaj niti in zamašek — kakšno veselje je med pionirji, ko ga vetrič odnese daleč v naravo.

Kako preprosto je izdelana vremenska hišica, ki si jo zares lahko izdelaja vsak pionir sam. Najvažnejši je le kosček strune iz črevesa, pa se bo ob dežju pojavil nekdo z dežnikom ali ob lepem vremenu nekdo napolnil na sprehod. Takorekoč iz nič se da napraviti takšna zabavna in koristna stvar.

Kolikokrat je treba spajkati, kar pa ni težko in pionirji radi delajo tisto, kar navadno znajo le obrtniki in strokovnjaki, ki pa pogosto ne izdajo radi svojih skrivnosti. Kdo zna popraviti verigo dvokolesa, da bo še kako leto vozil z »raztegnjeno«? Mehaniki jo razdirajo in »računajo«, — pionir pa jo v nekaj minutah popravi in zopet teče kot »nova«. Vsako os je dva do trikrat udaril, jo nekoliko sploščil, ker je mnogo členov, se pozna in veriga je krajša. Čisto enostavno in koristno! Teh drobnih zanimivosti je mnogo in bi jih bilo treba zbrati. To pa je delo članov Ljudske tehnike, strokovnjakov in ostalih, ki jim tovrstne izkušnje niso le bežna dogodek ter jih je treba posredovati na šim mladim bodočim strokovnjakom.

Športna tekmovanja na čast 27. aprila v Ormožu

Dne 24. aprila so na čast 10-letnici OF odigrali v Ormožu dvoboj med pripadniki JA in TD Ormoža. Match je bil v namiznem tenisu, šahu in odbojki.

Prvo razočaranje dvoboja je bil visok poraz Ormožancev v namiznem tenisu. Ormožanci, ki so pred nekaj dnevi visoko premagali »Mladost« iz Ptuja, so sedaj izgubili z garnizijo 4:0. Vzrok je predvsem v tem, ker so Ormožanci nastopili v nepopolni postavi. Tudi podcenjevanje nasprotnika v igri je bil vzrok za takšen rezultat.

Nato so se Ormožanci pomerili z nasprotniki v šahu in sicer na petnajstih deskah. Tu so Ormožanci izgubili nekoliko boljše in premagali nasprotnika z rezultatom 8,5:6,5. Pri šahu se je videla slaba organizacija moštva. Nekoliko minut pred začetkom dvoboja še ni bilo moštvo sestavljeno.

Po tej zmagi so se Ormožanci brez vsakega treninga pomerili v odbojki. Kljub temu pa so Ormožanci izgubili, da so trd oreh. Po dolgi igri so pripadniki JA zmagali z rezultatom 3:2. Na terenu je bil najboljši član TD Ormoža Kovačič, za njim pa ne zaostaja kapetan Beović (JA), ki sta pokazala krasno igro. Vsa srečanja je pred stotimi gledalci dobro sodil zastavnik Bekovac.

Tako smo tudi v Ormožu proslavili obletnico OF. Na čast 1. maja smo odprli v Ormožu stadion, ki je ponos vseh ormoških fizikurnikov. -ec-

FREDERICK MC KINLEY JONES, eden številnih črncev imenjen v Ameriki, ki so veliko storili na področju gospodarstva, je izumil novo hladilno napravo za zelenjavo. Njena prednost je ta, da lahko z njo pošiljajo zelenjavo po železnici in na kamionih v zelo oddaljene kraje, ne da se pri tem pokvari.

NA DUNAJU se je pred kratkim primerilo nekaj, kar je strašno razburilo mestno prebivalstvo. V nočnem lokalu z zelo značilnim imenom »Prismunklena hiša« je pisatelj — potem, ko je odpisala trebušni ples — odvrkla v veliko zadovoljstvo pretežno moškega občinstva še tisto bore oblike, kar je imela na sebi in pisala dalje. Seveda je policija v nekaj trenutkih še intervenirala in predstava se bo nadaljevala na sodišču.

V RIMU je zdravniško osebje neke privatne bolnice zabeležilo lep uspeh. Štirindvajsetletna žena Vittoria Lofredi je zbolela v četrtem mesecu nosečnosti, dobila tuberkulozo meningitisa, a se ji vseeno rešili otroka. Zdravilo je jo s streptomicinom. To je prvi slučaj, da je bolnica s to boleznijo rodila zdravega otroka.

Kmetovalci!

Zaščitite svoje nasade in posevke pred različni škodljivci in zajedalci! Trgovsko podjetje Okrajne zveze kmečkih združenj vam nudi iz svojega skladišča v Ptuj razna kemična sredstva za škropljenje in zapraševanje kakor:

Barijev karbonat, bakreni karbonat, cerasan, morkit, nirosan, ogljikov žveplec, porzol, svinčeni arzenal, sumporol, vinobran in klorovo apno za razkuževanje stranišč in hlevov, kakor tudi subarit, ki se uporablja kot 1-odst. raztopina za poletno škropljenje zoper pršice in pepelaste plesni, krodavosti breskev in vinske trte. Za vsa ostala sredstva so vam novodila na razpolago pri prodajalcu.

Ta razpolago po nižini ceni so vam tudi dreznane cevi v neomejeni količini, kmetovalci poslužite se ugodne prilike.

Trg. podjetje OZKZ Ptuj

Historični geografski razvoj Ptuja

Franjo Baš, Maribor

Dravskemu polju manjka izrazita hidrografska hrbtnost, ki bi ga spajala v eno celoto in ki bi Poljanec združevala v enem prometnem in gravitacijskem središču, kakor je to v Kranjski, Celjski, pa tudi v Koroski kotlini. Osrednji deli Dravskega polja pogrešajo tekočih vod; Poljskava, dolina Dravinja in dolina Pesnica tečejo tako na periferiji, da ne pridejo v poštev kot osrednjo točko sli dravskopoljskega prebivalstva in da predvsem navajajo prebivalstvo iz Haloz in Slovenskih goric proti Dravi. Drava teče nad Ptujem zopet na periferiji in onemogoča s svojim nižinskim meandriračim tokom nastoj odbravskega osrednjega selišča, ki bi združevalo stikajoče se Slovenske gorice in Dravsko polje. Edino tok Drave med Ptujem in St. Vidom, to je tam, kjer se Dravi najbolj približa Pesnica in kjer se združuje z Dravo Dravinja s Poljskavo, ima osrednji dravskopoljski značaj: ali tudi tu preprečuje meandriračiji tok nastoj selišča, ki bi vezalo prebivalstvo Dravskega polja, povsod razen na mestu, kjer se loči Drava od Slovenskih goric in kjer stopi na odoro Dravsko polje. Drava od St. Vda navzdol do Velike Nedelje in Ormoža pa teče zopet na meji Dravskega polja in Haloz v položaju nižinske reke, ki Haloze bolj loči od Dravskega polja kakor pa jih povezuje. Glavno, pa kar jemlje Pesnici, Poljskavi in Dravinji značaj hidrografskega prometnega dovodnika, je mokri, močvirni značaj njihovih bregov, ki povzročajo, da se prometna sred-

stva pomikajo z dolov na pobočja in Sljemena gorice, ki s tem prevzamejo v veliki meri vlogo prometnih dovodnic iz pobočja Dravskih pritokov.

Močnejše centralizirajo gibanje dravskopoljskega prebivalstva na eno točko geomorfološke prilike Dravskega polja. Jasne izražene terase sledijo Dravi na meji precejšnjega inudacijskega ozemlja ter vodijo vzporedno z Dravo po črti, ki nosijo goste si sledeče vasi, na mesto kjer se Drava loči od Slovenskih gorc. In prav na tem mestu se hajdinska terasa enotni strugi Drave najbolj približa, zožujoč tako inudacijsko ozemlje na minimum in ustvarjajoč med Brezom in Grajskim vrhom naravno mostišče, ki veže selišče na terasi Formin—Stojnci—Ptuj s selišči na terasi Loka—St. Janž—Breg. V prav isti meri pa se veže na istem mostišču selišča na vzhodni Slovenskih gorc na črti Velika Nedelja—Dornava—Ptuj, s selišči na severu od poljskavskih močvir in čretov na črti Cirkovci—Lancova vas s selišči nad Dravinjo v Halozah in s selišči na dravski terasi St. Vid—Breg. Preko terase ob Dravi je tako nastalo na mestu, kjer je inudacijsko ozemlje Drave najmanj izraženo, žarišče, na katerem se stikalo s posredovanjem dravskopoljske teras dravskopoljske selišča. Drava sodeluje pri tem s terasami Poljskave in Dravinja, s selišči, ki leže na goricah nad njunim inudacijskim ozemljem, med tem ko pride Pesnica s podobnim značajem manj v poštev zaradi svoje terferne lege proti večjemu delu zahodnega Drav-

skega polja in proti Halozam.

Se močnejše kakor hidrografske žile in geomorfološka struktura Dravskega polja pa je delovala na razvoj in nastoj gravitacijskega žarišča Dravskega polja orografska razčlenjenost Slovenskih gorc in Haloz. Med Dravo in srednjo Pesnico se vlečejo proti jugovzhodu in jugu Drava in Pesnica najbolj približata. Te gorice razpolavljata Bogoznica v zahodni hrbet z Drstelskim vrhom (369 m) in v vzhodnega s Sv. Urbanom (355 m). Zahodni hrbet, katerega zopet razčlenjuje Grajena v masivni vzhodni sklop gorc z Mestnim vrhom (327 m) in v ozko gorško sleme, ki se vleče tik ob Dravi s Ferberščakom (264 m) proti jugovzhodu, končava tik nad Dravo na najjužnejši točki gorc med Dravo in Pesnico na gorškem nosu, katerega krona je ptujski grad (275 m). Na vsem toku Drave od Maribora do Ormoža pa nimamo pr. mera, kjer bi se gorice in visoka dravska terasa tako približali, kakor baš pri Ptuj.

Grajski vrh in diluvialna terasa na Bregu; to zbfzanje je izoblikovano na mestu, kjer je inudacijsko ozemlje Drave najmanjše, tako da je prirodni prehod, ko brod na Dravi iz Spodnjeza na Gornje Dravsko polje.

In prav sem na to točko so usmerjale človeka tudi gorice s svojimi potmi in cestami, katere so morale vsled svojega geomorfološkega značaja gorc biti razbite že v prazgodovinski dobi na isti način kakor so danes. Tako so poleg Pesnice, Rogoznice in Grajene vodila prebivalstvo s Slovenskih gorc h gravitacijskemu žarišču Dravskega polja tudi sljemena Slovenskih gorc. Na vzhodu od Pesnice pa vodijo gorice vzporedno s potoki Krka, Muža, Brnca ali Breznica

spet od Sv. Andraža preko Sv. Lovrenca in Polenšaka na Dravsko polje, kjer nastopi vpliv teras, ki združujejo stik med selišči na vzhodni Slovenskih gorc, navajajoč jih na vzhod na brod pod Grajskim vrhom, in Ptuj.

V Ormožu prestane vsled strnitve gorc z Dravo, zaključena geografska edlinca Dravskega polja in z njo tudi težnja na Dravsko polje, katero nadomesti zemljepisno in zgodovinsko Podravina posebno z Varaždinom.

Na jugu od Drave pa so razorena haloške gorice vodile doline potokov Bela na Borl in od Borla k vsem na dravski terasi. Tajna k Beli ali k St. Vidu in dalje k Dravi; prav tako dovaja dolina Rogoznice iz notranosti Haloz izpod loškimi holmi pokrajno pri St. Vidu k Dravi in za Dravo dalje na brod pod Grajskim vrhom v Ptuj.

Gravitacijsko območje Ptuj kot broda na Dravi je tako že geografsko določeno, deloma pa hidrografskih žilah Dravskega polja, deloma pa geomorfološki izobliki in no poteku dravskopoljskih žil Dravskega polja, deloma pa geomorfoloških teras, prav tako pa tudi po členovitosti okoljskih Slovenskih gorc in Haloz. Gravitacijsko območje današnjega Ptujja, ki je kakor rečeno tudi njegovo izrazito geografsko zaledje, sega od Vurberka preko Sv. Andraža, Sv. Antonja, Sv. Tomža in Ormoža preko celih Haloz do Rogoške gore, do Makol, Pragerskega, Sv. Margjete na Dravskem polju pa sever, kakor prestop Dravo k Vurberku.

II.

Prve dokaze o selišču pri dravskem brodu pod Grajskim vrhom imamo iz zgodnje halštatske dobe v žarovnem

groblju pod hajdinsko cerkvijo, druge pa iz latenske dobe pri Skorbi. Za nas je važna osobito prva najdba, ki nam dokazuje naselbno na prvi in pod drugo diluvialno teraso. Ozemlje obeh Bregov in obeh Hajdin je ozemlje izrazitih nižinskih teras, ki so bile končno veljavno stvorjene v wurmski dob, nakar je z nastojom aluvija Drava začela kot izrazito nižinska voda meandrirati in se poglabljati med črti Skorba—Spodnja Hajdina in Spodnji Breg na eni ter med goricami na črti Ferberščak—Grajski vrh na drugi strani. To premikanje dravske struge, katero še niti danes ni končno veljavno ustreljeno, je prispililo prazgodovinskega človeka, da se je ustabil na prvi terasi na isti način, kakor domuje današnji Poljanec na črti Spuhlja—Nova vas, Turnišče—St. Vid ali pa med St. Janžem na Dravskem polju in Skorbo.

V rimski dobi imamo poseljeno vso prvo teraso od Zgornjega Brega preko Spodnje in Gornje Hajdine na zahod, poleg tega pa tudi gorški predel na severozahodu, severu in severovzhodu od Grajskega vrha. Rairo in drugi pa nam poročajo tudi o rimskih najdbah na Grajskem vrhu, kjer bi na mogli po analizi n. tr. s Poštole, Starim trgom itd. domnevati človekovo selišče že davno poprel. Razlika med rimsko in današnje poseljeno je zemljepisno zanimava. V rimski dobi je po dosedanjih rezultatih ateoheološkega raziskovanja starega Poctovila ležalo rimsko mesto na Gornjem Bregu in dalje preko Spodnje Hajdine, torej na terasi, katere je danes med Gornjim Brezom in Spodnjo Hajdino sramo deloma poseljena na levem bregu Drave pa od današnje Prešernove ulice na severu v Višnji, na Ferberščaku in v Krčevini na Grajeno. (Dolge prihodnjak) Poctovila — — (Dalje prihodnjak)

Haloški vinogradi so nujno potrebni obnove

V nedeljo, 29. aprila t. l. se je zbralo na občnem zboru v prostorih Vinarske zadruge v Ptujju nad 1500 članov in članic, ki so potrdili sklepni račun zadruge za leto 1950, izvolili upravni in nadzorni odbor ter potrdili vrsto predlogov za letošnje uspešno vinarstvo z družno gospodarstvo.

Zbora so se udeležili številni gosti z gospodarskega področja Slovenije, Narodna poslanca tov. Simončič Franc in tov. Krmelj Maks sta v diskusiji zadržnikom nakazala perspektivo bodočega gospodarjenja z vinom, živili in industrijskim blagom.

V poročilih uprave in nadzornega odbora je bila zboru nazorno prikazana koristnost zadržnega združevanja vinogradnikov, ki se je začelo že v pred- aprilski Jugoslaviji in ki se vedno bolj razširja, na drugi strani pa so bili navedeni konkretni primeri pomoči, ki jo je nudila zadruza svojim članom.

Lansko leto je odkupila zadruza od svojih članov 72 vagonov vina. To je zahtevalo dokaj poštivovalnosti in marljivo združnih delavcev in funkcionarjev, za kar jim je bilo na zboru izraženo priznanje. Zlasti Leskovec, Barbara in Juršinci so v jeseni 1950 odpremlili zadruzi velike količine vin-

60.000 cepljenk. V 3-letnem povečanju matičnjaka in trsnice bo vloženi nad 500.000 cepilencev, kar bo zadoščalo za potrebe v okraju.

Med koristmi, ki so jih še imeli lani združniki od zadruge, spadajo tudi množični ogledi vinogradniških in kletarskih objektov v radgorskem in mariborskem okraju. Vpogled v nove načine vzgoje, mehanizacijo obdelave, škropljenje in drugo je preprčil združnike, da je obdelava v Halozah in Slovenskih goricah zelo primitivna in vezana največ na človekovo delovno moč. Lepo število združnikov je tudi seznanjenih z napredkom vinogradnih ogledov, dočim je obiskalo Vinarsko zadruzo v Ptujju lani 167 inozemcev in 1097 gostov s področja FLRJ. Podpora individualnemu strokovnemu študiju s štipendijo gojencem kmetijskega tehnikuma v Mariboru, prispevek 64.139 din za kulturno-gospodarski dvig v okraju in prispevek 127.230 din za združno izobraževanje v okraju, so dokazi združnega podpiranja vsega, kar koristi razvoju združništva v ptujškem okraju.

zadruza komisijsko prevzemala mošt za vkletenje, kar bo pripomoglo, da ne bodo nekateri vinogradniki prezgodaj obirali grozdja temveč v času, ko dosega najvišjo sladkorno stopnjo.

Zaključni govor poslanca tov. Simončiča je dal vinogradnikom močno spodbudo, da se bodo v bodoče še bolj oklepali svoje zadruge.

Po občnem zboru so bile združnikom in gojencem razkazane kleti ob poskušnji vin.

Naslednji občni zbor bo že pokazal vpliv sproščene trgovine z vinom na vinogradniško združništvo, obenem pa tudi na oblike pomoči zadržnim svojim članom. Na prihodnjem občnem zboru pa bo tudi mogoče oceniti, kakše uspehe bosta dosegli v tekmovalnosti glede skrbi za vinogradnike, Vinarska zadruza in Okrajno podjetje za odkup v Ptujju.

L.F.

Občni zbor Vinarske zadruge v Ormožu

Pred koncem prejšnjega meseca je imela občni zbor Vinarske zadruge Ormož. Občni zbor se je vršil v dvorani Pros. etnega doma in mu je prisostvovalo nad 600 članov.

Predsednik zadruge tov. Veselič Boris je podal pregled dela zadruge v letu 1950 in povedal, da je zadruza odkupila 92 vagonov vina. Vsi predvideni plani so bili izpolnjeni 92 odst. Čisti dohodek je znašal 1.600.000 dinarjev. Od tega bo investirano za gradnjo nove kleti en milijon, 400.000 din za ureditev trsnice in pospeševanje vinogradništva, 120.000 din za sklad vodstva, ostanek pa se bo dal za dijaški dom v Ormožu in drugim ustanovam. Da je zadruza imela tako velik dobiček, je pripisati vodstvu zadruge, ki se je trudilo in s tem pokazalo, da pravo gospodarstvo v zadruzi vodi k uspehu.

Vinarska zadruza je bila osnovana že leta 1898 in je bila steber slovenstva v

stari Avstriji in zelo močna organizacija v stari Jugoslaviji. Po osvoboditvi je bila skupno z vinogradniškimi združbami Vinski vrhovi, Kerencič in Vinarskimi združbami v Mariboru, Ptujju, Ljutomeru in Gornji Radgoni glavni steber in pomoč našega vinogradništva, kar bo še bolj v bodočnosti, saj je ljudstvo sprevidelo in se preprčilo, da so Vinarske zadruge Ormož, Ptuj, Ljutomer, Maribor in Gornja Radgona res tiste, kjer lahko zaupajo svoj pridelek in dobijo vedno denar, če ga rabijo. Mnogo zaslug gre upravniku tov. Puklavcu, tehničnemu poslovodju Ivanušu in ostalim članom delovnega kolektiva. T. zaslužno zaupanje so priznali člani na občnem zboru, ko so ponovno izvolili stari odbor v upravno vodstvo.

Na občnem zboru so pretresali še razna druga vprašanja vinogradništva. Govorili so razni zastopniki oblasti, ki so ljudstvu pojasnjevali namen in korist takih združ, kot je Vinarska zadruza v Ormožu.

Sedaj ima zadruza klet za 115 vagonov vina in bo v letu 1951 zidala novo pr. retno klet. Lanski pridelek vina je bil zbran po večini iz privatnega sektorja, čeprav obsega združni in državni sektor 80 odst. področja vinogradov. Večina vinarskega okoliša se nahaja v ljutomerskem okraju in tako tudi članstvo.

Vinarska zadruza je glavno količino vina izvozila v inozemstvo: Belgijo, Ameriko, Nemčijo, Avstrijo, Švico, Holandijo in druge države. S tem se je vino področja ljutomersko-ormoških goric uveljavilo na svetovnem trgu. Zadruge je že sedaj sklenila mnogo pogodb za letošnji pridelek našega štajerskega vina — tekočega zlata.

* * *

Okrajno gledališče Ptuj

Sobota, 12. maja ob 15. uri: Dr. A. Remec: »Miklavikove vragolije«. Enaindvajsetič. Solska predstava v dvorani ljudske prosvete v St. Janžu na Dravskem polju.

Sobota 12. maja ob 19. uri: »Veseli večer«, II. program. Sestindvajsetič. Za smeh skrbita Marulek in Matjašek. Gostovanje v dvorani Ljudske prosvete v St. Janžu na Dravskem polju.

Nedelja 13. maja ob 15. uri: »Razvalina življenja«, kmečka drama v treh dejanjih. Osmič. Zadnjič za Ptuj in okolico!

Ponedeljek 14. maja ob 15. uri: »Veseli večer«, II. program. Sedemindvajsetič. Za obilen smeh skrbita Marulek in Matjašek! Gostovanje v Domu Ljudske prosvete v Središču ob Dravi.

Sobota 19. maja ob 16. uri: »Veseli večer«, II. program. Devetindvajsetič. Zasključena predstava v Domu onemoglih v Dornavi pri Ptujju.

Sobota 19. maja ob 20. uri: »Veseli večer«, II. program. Tridesetič. Za smeh skrbita Marulek in Matjašek. Gostovanje v dvorani Ljudske prosvete v Dornavi pri Ptujju.

Nedelja 20. maja ob 15. uri: Branislav Nušič: »Zalužiči ostali«, komedija v treh dejanjih. Devetič. Zadnjič za Ptuj in okolico!

Iskome tri stalne biljeterje, ki trga/vstopnice pri predstavah. Honorar po dogovoru.

Okrajno gledališče Ptuj

O filmu, k ga bomo gledali

Žena s trojnim življenjem

Da bi začela novo življenje, je prišla Henriette Desportes iz Evrope v New York. Sprejeta je kot učiteljica francoščine na dekliško šolo gospe Haines. Ze v prvi učni uri pa jo iznenadi vprašanje učence, če zna napisati besedo »Conciergerie« (znana francoska kaznilnica). Učence vedo za njeno preteklost, zato se odloči to mesto takoj zapustiti. To ji prepriča g. Haines in Rev. Henry Field, ki jo je pripeljal na usodno pot — dvorec vojvode de Praslin.

Vrnila se je v razred — odločila se je, da jim pove o sebi vse.

Henrietta je bila sprejeta na dvoru vojvode de Praslin kot vzgojiteljica otrok. V kratkem času si je pridobila ljubezen otrok in spoštovanje vojvode. To pa je povzročilo ljubosumnost vojvodinje, ki je razpletla za svojim možem in vzgojiteljico vohunske mreže služkinčadi. Neutemeljeno zlobno govoričenje pride do kraljevega dvora — zasnopis so objavili škandal. Henrietta ne zdrži več, zato zapusti dvor, toda brez objubljenega ji priporočilnega pisma. Pretekli so tedni siromašnih in bede za Henrietto. Ko zve vojvoda za to poslednjo podlost vojvodinje, se odloči, da jo bo prisilil, da bo izročila Henrietti objubljeno priporočilo. Drugi dan so našli vojvodinjo mrtvo. Vojvoda in Henrietto zapro. Henrietta dokaže svojo nedolžnost, vojvoda molči in preden ga morejo zaslišati se zastrupi. Zadnje njegove besede so izpoved ljubezni do Henriette, katero zaupa staremu slugi Pierru.

Henrietta je zgodbo končala. Deklice obžalujejo svojo grobot — vsa mlada srca se strnejo okrog nje. Pred vrati pa jo čaka Rev. Henry Field in ko se njena roka oklene njegove — se sklenila vez novega življenja, v katerem bo medsebojno spoštovanje in srečna bodočnost zagotovljena.

Film nas spominja po tematici na Jane Eyer. V glavni vlogi nastopa znana filmska umetnica Bette Davis, ki nas s svojo dovršeno igro popolnoma potegne za seboj, saj ravno ona v glavnem pripomore, da ne vidimo le krasnih scen, ampak občutimo globok družbeni in psihološki moment.

Inž. V. M.

Revizija prejemkov vojaških vojnih invalidov za letošnje leto

Letošnja revizija invalidskih prejemkov bo izvedena s pomočjo podatkov, prejetih v letnih prijavah za leto 1951. Obrazci za prijavitev so bili že razposlani v dvojniku preko okrajnih (mestnih, rajonskih) Svetov za socialno skrbstvo vsem KLO in sicer le za one invalidske upravičence, ki prejema polne invalidske prejemke (razen za osebe invalide I. in IV. skupine).

Dolžnost krajevnih ljudskih odborov je, da s pomočjo množičnih organizacij, predvsem ZVVI in ZB, ob sodelovanju ljudskih inšpektorjev čimpreje natančno in pravilno izpolnijo vse rubrike na letnih prijavitvah, jih nato potrdijo in dostavijo okrajnim svetom za socialno skrbstvo, ki jih morajo najkasneje do 1. julija 1951 dostaviti Invalidski upravi Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo LRS. Le na ta način bo mogoče odmeriti prizadetim tiste prejemke, ki jim po zakonskih predpisih dejansko pripadajo. Vel, ki bodo sodelovali pri izpolnjevanju prijavitev, naj se zavedajo, da vestno izpolnjevanje le-teh ni formalnost, ampak je nujno potrebno, ker v teku leta nastale spremembe v družinskem stanju, kakor tudi spremembe gmotnega značaja, vplivajo na odmero invalidskih prejemkov od 1. julija 1951 dalje in bi se lahko zgodilo, da bi bila zaradi površnosti ali netočno izpolnjevanjih prijavitev gmotno oškodovana državna blagajna ali pa invalidski upravičenci.

Za invalidske upravičence, ki prejema polovične invalidske prejemke, prijavitve za leto 1951 niso bile poslano. Zato naj sami javijo nastale spremembe, zaradi katerih smatrajo, da jim v smislu obstoječih predpisov pripadajo polni invalidski prejemki, bodisi pristojnemu okrajnemu Svetu za socialno skrbstvo ali pa neposredno Invalidski upravi.

Opozorjamo, da bodo tudi letos vsi

oni, ki bi dali ali potrdili neresnične podatke in s tem oškodovali skupnost, pozvani na odgovornost.

Vse invalidske upravičence, ki že imajo invalidske izplačilne knjižice, odnosno ki jih bodo prejeli do 1. junija t. l., opozorjamo, da morajo na izrecni nalog Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade FLRJ te knjižice, bodisi po pošti ali osebno, predložiti pristojnemu okrajnemu (mestnemu, rajonskemu) svetu za socialno skrbstvo zaradi vpisa naslednjih klavzul na hrbtni strani obvestila o obremenitvi za julij 1951:

»Prijavitev za leto 1951 je vložena« odnosno: »Oproščen prijavitve za leto 1951«. Prvo klavzulo bodo okrajni (mestni, rajonski) invalidski referenti vpisali v invalidske izplačilne knjižice onih invalidskih upravičencev, ki prejema polne invalidske prejemke in so dolžni izpolniti letno prijavitev za leto 1951, toda šele, ko bo prijavitev okrajnemu svetu za socialno skrbstvo dejansko dostavljena. Drugo klavzulo pa vpišejo v knjižice onih, ki prejema polovične invalidske prejemke in v knjižice invalidov I. do IV. skupine. Invalidski referenti lahko takoj začnejo z vpisovanjem teh klavzul, toda prve le, kot že rečeno, čim so prejeli pravilno izpolnjeno letno prijavitev za leto 1951.

Invalidski upravičence, ki ne bo imeli vpisane v invalidski izplačilni knjižici ene izmed teh klavzul, re bo mogli dvigniti invalidnino za mesec julij in dalje. O vsem tem so Narodna banka, njene podružnice in izplačilne pošte že obveščene. Zato naj vsi invalidski upravičenci v lastnem interesu poskrbijo, da bodo njihove prijave pravočasno, to je najkasneje do srede julija, izpolnjene in njihove izplačilne knjižice predložene okrajnim svetom za socialno skrbstvo zaradi vpisa zgoraj navedenih klavzul.

jona delovnih dni. K temu moramo priložiti še okrog 1000 delovnih dni po 1 ha za vsakokratno obnovo vinograda. Rekordno število delovnih dni od 1500 do 2000 pa je potrebno za enoletno oskrbovanje 1 ha trsnice. Posredno omogoča vinarska panoga možnost zaposlitve in obstanka mnogim delovnim ljudem, ki so zaposleni v proizvodnji orodja, strojev, vinske posode, zatiranih sredstev in pri razdelitvi vinogradniških proizvodov.

Med vojno je vse naše vinogradništvo relativno zelo trpelo. Ni se obnovilo. Zaradi vojnih razmer, pomanjkanja trsnega materiala, proizvodnih sredstev in pomanjkanja delovne sile so bile uničene velike površine vinogradov, matičnjakov in trsnic. Preostali vinogradi so bili močno oslabiljeni in razredčeni.

Vse to oziraja se na posledice, ki jih je prizadela našemu vinogradništvu vojna, je stanje našega vinogradništva prav slabo. Posledica tega je nizek in drag pridelek. Večina vinogradov je starih, izrpanih, z velikim odstotkom praznih mest in nerodovitnih trsov. Cenimo, da bi bilo potrebno postopno obnoviti okrog 80 do 75 odst. vinogradov in od tega okrog 30 odst. takoj.

V naprednih vinogradniških državah je ha pridelek sledeč: ZSSR preko 100 hl, Francija 120 do 300 hl, Portugalska 70 do 100 hl, Madžarska 64, Nemčija 47 hl, Avstrija 32 hl in v LRS 20 do 22 hl na ha. Z ene strani smo v LRS tisti, ki najmanj pridelamo na ha, po drugi strani pa smo zopet tisti, ki zaradi primitivne stopnje našega vinogradništva porabimo na 1 ha največ delovnih dni, t. j. celotno okrog 250 do 300 delovnih dni. Tako je očitna nerentabilnost in konkurenčna nezmogljivost našega vinogradništva.

Visoki pridelovalni stroški so naravná posledica nizkega vinskega pridelka po eni strani in visokega števila uporabljenih delovnih dni za obdelavo 1 ha vinograda po drugi strani. Saj se še danes pri nas obdelujejo vinogradi kakor pred sto leti le ročno z motiko. Enako se uporablja skoraj povsod za prevoz potrebnega materiala predvsem ljudsk delovna sila. Se vedno se uporablja kot podpora vinske trte skrajno negospodarska lesena podpora — kolje. Zatiranje bolezní in zajedalcev je prav tako še vedno na nizki stopnji. Uporabljamo še vedno 25 kilogramov težke in skrajno neprimerne nahrbitne škroplilnice, ki predstavljajo že dolgo v naprednih vinogradniških deželah samo še muzejsko vrednost. Ravno tako se do naša voda na velike razdalje in višine še vedno v glinastih vrših. Vinograd-

POSLOPJE VINARSKE ZADRUGE V PTUJU

skega mošta. Celotno vkleteno združno vinsko bogastvo je obsegalo lani nad 169 vagonov, od katerih je bilo izvozeno nad 128 vagonov, za donosno porabo pa je osalo nad 40 vagonov. Iz kleti je šlo za izvoz nad 84 vagonov. Celotna lanskoletna zaloga je predstavljala vrednost nad 100 milijonov din, pri čemer je treba upoštevati, da je bilo 21 vagonov vinskoga pridelka obračunana po vezanih cenah, nad 44 vagonov pa po prostih cenah. 70 odst. lanskoletnega odkupa je šlo v inozemstvo, v domovini pa smo dobivali dragoceno devizno blago.

Največ pomoči so pričakovali združniki lani od zadruge glede življskih in vinogradniških potrebščin. Vprašanje koruze, rži, moke, elektrifikacije in obnove vinogradov je močno navezalo naše število združnih družin. Večje količine rži, predvsem koruze, nad 77 ton galice, 180 ton apna za vinograde, nad 10 ton žvepla, nad 4 tone bakrenega prahu, 30.000 din denarnega prispevka za elektrifikacijo, prevoz materiala za transformator, večje akontacije na vinski pridelek ter dodelitve 22.000 cepljenk za obnovo vinogradov in še druge oblike pomoči so dokazi praktične medsebojne gospodarsko-politične povezave. Potreba po obnovi vinogradov v Halozah in Slovenskih goricah je dala spodbudo zadruzi, da se je zagotovila na področju MLO večje zemljišče za ureditev lastnih trsnic in matičnjakov. Letos bo zasajeno pol ha matičnjaka. V trsnico bo vloženi nad

Urejeno kletarstvo s kapaciteto nad 150 vagonov predstavlja za zadruzo predpogoj dobrega gospodarjenja, zato je bilo lani mnogo storjenega glede letalnih sodov, glede povečanja kapacitete kleti v Cirkulanah, namestitve ovalnih sodov ter obložitve hodnikov s teracom. Tipiziranje in negovanje vin za izvoz je bilo na dostojni višini, kar je dokazovalo tudi veliko zanimanje inozemskih kupcev štajerskih vin.

Zadruza je sprejela lani obveznost, da bo pomagala pri odpravi ovir na škodo tujskega prometa. Zraven nove upravne zgradbe je zrasla lepa visoka zgradba z nadzidavo prejšnje gostilne. V tej zgradbi bodo 3 moderno urejeni gostinski prostori z verando, tri dvosobna stanovanja in 13 opremljenih sob za tučje.

Mimo vseh doseženih uspehov pa le predstavlja za združnike Vinarske zadruge vprašanje obnove vinogradov poglobitveno vprašanje, zato se je večina diskutantov s predlogi omejevala na to vprašanje. Bil je stavljen predlog, ki bo sponočen rednim potom vladi LRS, da bi bil ustvarjen fond za obnovo vinograde ali pa, da bi bilo omogočeno vinogradnikom najetje dolgoročnega posojila. To bi olajšalo vinogradnikom postopno obnavljanje in moderniziranje vinogradov, kar nedvomno predstavlja važen gospodarski faktor za Slovenijo. Obnem je bil dan predlog, da se ne bi dvigale cene za zaščitna sredstva kot n. pr. galice, žvepla itd. Na podlagi sprejetega predloga bo letošnji jesen

Vinogradništvo

Od celotne kmetijske površine v LRS Sloveniji odpade na vinogradniško površino okrog 2,6 odst. To se pravi, da zavzema od vse kmetijske površine vinogradništvo v LRS Sloveniji razmeroma nizek odstotek. Kljub nizkemu odstotku kmetijske površine, ki odpade na vinogradništvo, ima velik gospodarski pomen. Letni pridelek vina znaša v LRS okrog 6—7000 vagonov.

Podnebni in talni pogoji so v velikem delu LRS edinstveni za kvalitetno vinogradništvo. Naša bela vina s svojstveno skladnostjo, ljubko cvetico in svojstveno ugodno aromo spadajo med najboljše na svetu. Dokaz za to je vsakoletni izvoz naših kvalitetnih vin, ki je v trajnem porastu. Vinogradniški proizvodi ne krijejo samo potreb množice našega delovnega ljudstva, ampak zavzemajo tudi vidno mesto v izvozu. To pa jasno dokazuje gospodarsko važni pomen vinogradništva za naše narodno gospodarstvo in predstavlja zanesljivo jamstvo za najboljše bodočnost našega kvalitetnega vinogradništva. Za pridelovanje kvalitetnih vin je LRS zaradi ugodnih pogojev naravnost izbrana.

Slošno gospodarski pomen vinogradništva lahko pravilno ocenimo na osnovi velike vloge vinogradniških proizvodov v notranji in zunanji trgovini. Grozdje je tudi krepka in zdrava ljudska hrana v vseh oblikah kot: n. pr. sveže grozdje, grozdni sokovi itd. dočim je vino, če ga zmerno uživamo, zdrav dodatek osnovni hrani. Vinogradniški proizvodi so zaradi tega važni členi ljudske prehrane. Imeti je potrebno v vidu tudi, da daje vinogradništvo po površinski enoti veliko denarno vrednost, ki znaša na 1 ha 50 do 200.000 din. Vrednost enoletnega pridelka v vinogradništvu znaša preko eno milijardo dinarjev. Vinogradništvo je

panoga kmetijstva, ki v mnogih predeh LRS donaja skoraj edini denarni dohodek. Iz malih vinogradniških površin se morajo podpirati druge panoge in vinogradništvo krije vsakdanje potrebe malih vinogradnikov.

Vinogradništvo skoraj izključno zavzema le absolutno vinogradniške lege, t. j. lege, ki se zaradi fizikalno kemijskih lastnosti zemlje (peskovita, gramozna, naplavljena, kamenito-lapornata, suši in odplavljenju podvržena zemlja, s previsokim odstotkom apna itd.) lahko rentabilno izkoriščajo le še z vinsko trto. Z vinsko trto se lahko koristno izkoriščajo tudi strme lege, obronki itd. Zaradi tega je vinogradništvo še prav posebno gospodarske važnosti v LRS Sloveniji! ker se tako priv. jajo obdelavi in smotrno izkoriščajo tudi taka zemljišča in lege, na katerih ni mogoče z uspehom nadomestiti vinske trte z nobeno drugo kmetijsko rastlino. Vinogradništvo je za LRS izredno važna kmetijska panoga tudi iz agrarno-političnega vidika.

Vinska trta omogoča obstanek in življenje stotisočim vinogradnikom in delavcem na takšnih siromašnih legah, ki bi bile brez vzgoje vinske trte gotovo pasivne. Na takih siromašnih legah LR Slovenije, kot n. pr. Haloze, Slovensko Primorje, ki bi brez vzgoje vinske trte bile nenaseleljene. Tako so vsi ti predeli v našem narodnem gospodarstvu visoko aktivni, pasivni pa so glede proizvodnje žita. Da je del delovnega ljudstva, ki ga neposredno preživlja vinogradništvo, tako velik, lahko razumemo z ugotovitvijo, da je vinogradništvo naša najintenzivnejša panoga. Za celotno obdelavo 1 ha vinograda rabimo po sedanjem načinu dela 250 do 300 delovnih dni. Na celotno vinogradniško površino LRS odpade okrog sedem in pol mili-

Kaj vse lidje vün sprevijo...

Pri Erjavcu Martinu iz Stukov je pokalo

Andrej: »Zakaj tako dolgo ni bilo pred vašo hišo posode za zbiranje mleka?«

Lartin: »Zato, ker je bila posoda pokvarjena. Otrokom smo pustili malo vesolja. Iz posode so naredili močvirje, ga polnili s karbidom in nanj streljali.«

Obvezna sektorska konferenca v Ptuj 26. aprila 1951

Ivan: »Kaj pa imate danes gostilničarji v mestu, da ste navreli iz vseh strani?«

Franc: »Združeno gostinskih podjetij je prepričano, da je to birokratizem, če bi dobili po pošti obrazec 61-66, zato na. raje ključ, da pridemo sami po nje.«

Ivan: »Ja res, zakaj bi plačevali pošto, če pa lahko vi dobite potne stroške.«

Moti jih čuvaj Mestne ekonomije

Mica: »Zakaj imajo čuvaja, ki me ni pustil, da bi si zastoj napipala solate?«

Tonček: »Ko sem prvič prišel po solate, bi me lahko pustil pri miru, drugič bi se mu gotovo izognil...«

Franc: »Misliš sem, da me v poro ne bo videl. Se predno sem napolnil torb., je bil pri meni...«

Jožek: »Zdaj ni bilo dobro začeti. Počakajmo, ko bo topleje. Mogoče bo kaj zadržal...«

Nočni podjetniki v Strnišču

Mesarič: »Novak in Botolen, zakaj sta vidva najraje kradla kolesa?«

Novak: »Ti z blagom, tračnico, šunko in blagajno nisi mogel pobegniti, midva pa sva lahko.«

S takimi akademijami se ne moremo sprijazniti

Ob praznovanju 27. aprila in 1. maja t. l. sem prisostvoval več kulturnim nastopom, med njimi tudi akademiji LMS Ptuj.

Lahko trdim, da je prav ta akademija napravila name najslabši vtis. Ze sama organizacija akademije je bila slaba, kar je imelo za posledico slab obisk. Po prepoznom pričetku je posebno padla v oči slaba priprava recitatorjev, posebno tovariša, ki je bral iz Potrčevega dela. Zelo slab vtis je pustilo v gledalcih tudi obnašanje nekaterih gimnazijcev pri petju na odru in v dvorani. Razumljivo je, da ob takem neresnem odnosu ni mogoče doseči kvalitete pri petju. Če primerjam nastop ptujskih gimnazijcev z nastopom pionirjev v Zavrču, lahko trdim, da so drugi na svoji proslavi prve daleč prekosili kljub temu, da še zdaleka nimajo takih možnosti ter da ne govorim o proslavi, ki so jih imeli drugod po vaseh v okraju.

Značilno je, da je bilo med temi svojevrstnimi olikanci tudi nekaj deklet. V kolikor poznam vse te, se mi vsiljuje misel, da je tako njihovo obnašanje tudi na splošno odraz njihovega odnosa do učenja, morale, skupnosti in življenja sploh.

Mislím, da je ob tej priliki potrebno povedati še tole: ljudstvo, ki omogoča mladini šolanje, ima pravico vprašati, kdaj in kako bodo ti mladi ljudje ljudstvu koristili in vračali, kar se jim sedaj nudi. Mnenja sem, da je nesmiselno šolati človeka, ki ne vlaga vsega truda v učenje in izpopolnjevanje v vseh ozirih, posebej pa še ne, če tak mlad človek ocenjuje svojo kulturno stopnjo po vtisu, ki ga ustvarja s svojo pojavo gigerla, frajerja, domiljavca in mogoče še kozmopolitista. Zakaj bi trčili sredstva za šolanje človeka, ki kaže, da ne bo nikdar dober strokovnjak, niti pošten in pameten človek, niti dober državlján. Tudi že samo nasprotje tega — pridno učenje — je veliko premalo. Naučiti je mogoče tudi nekatere živali

marsičesa. Od človeka, posebno pa še od naših bodočih najvišje kvalificiranih ljudi, pa naše ljudstvo pričakuje in zahteva mnogo več. Čas med narodno- osvobodilno borbo in po njej je pokazal, da ni vsak intelektualec dal skupnosti tega, kar bi lahko dal, če bi bil razgleden na vseh področjih družbenega življenja.

Pa dovolj o tem. Mislím, da odnos takih mladincev do svojih predpostavljanih, posebej pa še do profesorjev, predstavlja poglavje zase, da pa bo o vsem tem še kdo drugi izrekel svoje mnenje.

Prispevki iz Ptuja za kulturni dom v Trstu

Sindikalna podružnica OKMA Ptuj se je obvezala dati svoj prispevek 70.000 din za zgraditev kulturnega doma v Trstu. Ob obletnici OF so člani podružnice še posebej prispevali v iste svrhe 7000 din.

Delegati Kongresa Zveze novi- narjev Jugoslavije bodo obiskali Ptuj

Po kongresu Zveze novinarjev Jugoslavije, ki bo v Mariboru 12. in 13. maja t. l. bo nad 150 delegatov obiskalo med drugim tudi Ptuj.

Ogledali si bodo ptujske zgodovinske znamenitosti. Tako bo praktično ustvarjen ožji kontakt novinarjev iz severozapadnega dela naše domovine z novinarji iz skrajnega juga, kar bo nedvomno mnogo pripomoglo k bodočemu še boljšemu oblikovanju javnega mnenja; tom našega centralnega in republiškega ter lokalnega časopisja.

V nedeljo 20. maja vsi v Maribor NA MAJNJSKI IZLET ZDRUŽEN Z VELIKO TOMBOLO

Odhod iz Ptuja ob 8. uri, vrnitev odn. odhod iz Maribora ob 20. uri. Cetrinška voznja v obe smeri le 40 din. Pričetek tombole ob 14. uri. 30 glavnih in nad 1500 manjših dobikov! Cena tombojski karti din 25. Prodajata tombojskih in voznih kart v trafikah itd. Obiščite turistični Maribor in poskusite srečo!

LT Avtomoto društvo MTT Maribor

Novo družine v aprilu 1951 na mat. področju MLO Ptuj

Mataj Stefan, Crnko Marija, Ptuj; Plohi Peter, Verlak Neža, Stojnci; Prelog Viktor, Remih Karolina, Ptuj; Kodrič Stanislav, Breg, Merc Marija Sp. Breg; Gvozdič Dušan, Vrabi Jelka, Ptuj; Bah Franc, Petrovič Marija, Ptuj; Kostanjevec Stefan, Kolenko Ljudmila, Stojnci; Nasko Franc, Postojna, Trunk Terezija, Gorišnica; Korpar Jožef, Osulševci, Bežjak Roza, Moškanjci; Pregarc Livij, Maribor, Kucec Marjeta, Moškanjci, Zlender Franc, Brstje, Skaza Kristina, Krčevina; Kovše Karl, Brezno, Novak Alojzija, Ptuj; Repec Ivan, Hajdoše, Brečko Marija, Krčevina.

Uglaš življenja v aprilu 1951

Stirelec Ana roj. 1882 iz Moškanjc, Sumanjak Ivan r. 1928 iz Zamušan, Bonač Terezija r. 1876 iz Muretinc, Mahorič Franc r. 1874 iz Nove vase, Babič Terezija r. 1861 iz Ptuja, Pučko Marija r. 1884 iz Zamušan, Job Jožefa r. 1926 iz Višnjice, Podhostnik Franc r. 1943 iz Cirkulan, Časek Jurij r. 1908 iz Zaga-jit, Centrih Franc r. 1869 iz Ptuja, Veljčin Anton r. 1902 iz Gorišnice, Kokol Marija r. 1857 iz Moškanjc, Horvat Ignac r. 1881 iz Mestnega vrha, Žuljan Matevž r. 1871 iz Dornave, Vozlič Pavel r. 1950 iz Zamušan, Družovnik Terezija r. 1900 iz Velovlaka, Potočnik August r. 1905 iz Zetal, Milošič Justika r. 1949 iz Leskovca, Petek Franc r. 1894 iz Ptuja, Polanec Jože r. 1948 iz Nove vase, Bolcarc Tomaž r. 1876 iz Brstja, Jakolič Ivana r. 1894 iz Vurberga, Kamler Ivana r. 1880 iz Vurberga, Rojko Irena r. 1950 iz Grajenšćaka, Sužnik Marija r. 1885 iz Krčevine, Fridi Ivana r. 1870 iz Muretinc, Zamuda Franc r. 1900 iz Kicarja, Spacapar Milan r. 1950 iz Ljutomera, Petek Marija r. 1951 iz Krčevine, Jazbinšek Milan r. 1950 iz Gorišnice, Horvat Jurij r. 1951 iz Krčevine, Nedog Franc r. 1903 iz Ptuja, Bombek Franc r. 1911 iz Dornave.

V mesecu aprilu je bilo rojenih 107 otrok in sicer 50 moškega spola in 57 ženskega spola. P. R.

Največ je dozdaj dosegel beograjski profesor

Leucotomija je neurokirurška operacija obolelega mozga. Rodila se je v Portu in v Ameriki. Njeni pionirji so znameniti zdravnik dr. Monize, dr. Kushing, dr. Horex, dr. Andersen in dr. Dandy. Portugalec Eras Monize je dobil za to operacijo v preteklem letu Nobelovo nagrado.

Kot dozdaj najboljša metoda operacije se je izkazala metoda, ki jo uporablja profesor neurokirurškega oddelka na beograjski medicinski fakulteti Slobodan Kostić, štiridesetletni znanstvenik, ki vodi tamkajšnji oddetek za duševne bolezni. Izvedel je že okrog 250 operacij. Z njimi je dosegel velik medicinski uspeh: dve tretjini svojih pacientov je ozdravil.

Dva dvoboja ptujskih šahistov s šahisti JA

Na dan 27. IV. so šahisti ptujske gimnazije odigrali dvoboj s šahisti garnizije JA na 35 deskah in ga proti pričakovanju izgubili 17:18.

SD Ptuj : JA 19:16

SD Ptuj pa je z armijskimi šahisti odigral dvoboj v nedeljo na 35 deskah. Ptujčani so le s težavo zmagali z rezultatom 19:16. Preseneča zlasti poraz Ptujčanov na prvih dveh deskah.

Oba dvoboja sta pokazala, da ima ptujska garnizija JA večje število prav dobrih šahistov, morda celo več kakor SD Ptuj. Zato bi bilo priporočljivo, da bi si ustvarili ptujski šahisti še tesnejše stike s šahisti JA.

POPRAVEK

V zahvali glede tov. Rozmana, objavljeni v št. 16, je pomotoma navedeno ime Ivan, prav pa je Franc.

V zahvali glede pok. Centriha Franca, objavljeni v št. 16, je pomotoma navedeno ime Lepa, prav pa je Elza.

Dopisujte v

„Ptujski tednik“

FOTOGRAFIJE

vseh vrst luksuzne izdelave, povečave v vsaki velikosti in po vsaki sliki — fotoamaterska dela, kopiranje, razvijanje, povečevanje itd. izvršuje

HOZYAN I. Štefan FOTOPODJETJE, ORMOŽ

Stranke sprejemamo vsak torek, četrtek in soboto od 12. do 17. ure popoldne in vsako nedeljo od 6. do 11. ure dopoldne v lokalu v Ormožu.

Vsak četrtek in nedeljo od 13. do 17. ure popoldne v lokalu Središće, poleg cerkve.

Poroke in temu slično fotografiramo po naročilu ob vsakem času in kraju!

„Nič ne damo“

Dne 7. maja t. l. je prosila Mestna tkalnica in barvarna Ptuj Upravo vode v Ptuj, naj bi jim za 2 dni posodili 15-metrsko vrv, ki bi jo rabili delavec Mestne tkalnice pri dozdnavanju transformatorja. Po telefoničnem sporočilu, da dobijo vrv, je odšel delavec Zidarič v skladišče Vodne uprave, da bi vrv prevzel. Ko je imel vrv že v rokah in je hotel po vseh opravljenih formalnostih oditi, je prišel upravnik inž. Vinko Brežnik, ki je odzval delavcu vrv rekoč: »Nič ne damos.«

Tak odnos do medsebojne pomoči med podjetji imajo lahko edino ljudje, ki se v svoji notranjosti niso prili do prepričanja, da pomoč sočloveku v borbi za gospodarski napredek ni bil nikčar zločin in da je mogoče opravičiti pred samim seboj in pred vsakim nadrejenim organom, če gre za posojilo, kjer stvari ne grejo v izgubo ali uničenje.

Ni čudno, če je treba včasih premagovati težave, ki ne izvirajo iz pomanj-

kanja materiala, temveč le iz birokratske ozkosrčnosti poedincev, ki se pač radi opravičujejo z izgovori, da ni mogoče drugače ravnati, sicer so oškodovani družbeni interesi oziroma družbeno imovina.

Koristni nasveti za kmetijstva

Tudi lucerna je potrebna nege

Med krmskimi rastlinami zavzema vedno važnejšo mesto lucerna, kjub temu, da je mnogi kmetovalci ne sejejo, češ da ne uspeva. Lahko pa trdimo, da slabega uspeha ni kriva rastlina sama, temveč kmetovalec, ki ji ne posveča potrebne nege. Tej rastlini ne zadostuje samo primerna zemlja z zadostnimi količinami apna in ne previsoko talno vodo. Lucerna je treba negovati in oskrbovati med rastjo, pa nam bo dala bogato košnjo.

Kako negujemo lucerno? Spomladi je prvo delo pri negi lucerne z rahljanjem gornje površine, ki ga v poletju lahko ponovimo. Če zemlje ne zrahljamo, se zemlja po košnji zaradi vetra in sonca prehitro izsuši, čež pa napravi na povr. ni skorjo, da ne more zrak do koristnih bakterij, ki žive v zemlji. To pa prepreči rast naslednje košnje ali pa jo zavleče, ker se stanje izboljša šele takrat, ko si rastline same ustvarijo senco.

Lucerne ne smemo prenikzo kositi. Rastlina namreč podrast poganja iz starišča in če je to prenikzo, rabi rastlina preveč časa za novo rast. Če je lucerna vsejana kot posevek, moramo pri košnji posevka prav tako paziti na visoko košnjo.

Praviloma kosimo lucerno pred ali med cvetjem, ker sicer oleseni in vsebuje manj beljakovin, Enkrat v letu

kosimo po cvetenju zaradi semena in boljšega razrasta korenin.

Lucerni je često potreben kalij in fosforna kislina. Novo posejana lucerna pa rabi tudi dušično hrano, vendar ji to ne smemo nuditi z gnojnico, ker ta pospešuje rast manjvrednih trav, ki lahko izpodrinejo lucerno.

Lucerna je ena dobrih krmskih rastlin, in lahko igra pri nadaljnjem dvigu naše živinoreje veliko vlogo. Staro pravilo, da krava pri gobcu molze, je še vedno v veljavi. Zato posvetimo negi te rastline potrebno pozornost, korist od tega bo imela le naša živina!

SPORT

Preteklo nedeljo je moštvo RK Petrovie igralo prvenstveno rokometno tekmo slovenske lige z drugim moštvom celjskega Kladivarja (prvo moštvo tekmuje v zvezni ligi). Ker je domače moštvo nastopilo v nekoliko spremenjeni in oslabiljeni postavi, je bilo pričakovati ostre borbe, ki tudi ni izostala, kar je razvidno iz rezultata 8:7 v korist Ptujčanov. Domači so dosegli zmago predvsem zaradi večje poirtvovalnosti. Zmaga je zaslužena, saj je Petrovia bila ves čas tekme v vodstvu in so gostje le s težavo rezultat izenačevali. V napadu so igrali vsi povprečno, pra tako v obrambi razen Vuka in Cabriana, ki sta bila nekoliko boljša kot navadno. Gole za Petrovie so dosegli Vihar 4, Tomanič in Pišek 2. m.k.

Z nabiranjem divjih vrbovih šib pospešujemo domačo obrt

»Doma« trgovsko podjetje za izvoz v Ljubljani je prejelo naročila iz inozemstva za večje količine pletarskih izdelkov, med katerimi je največ naročil za cvetlične košarice. Da bo mogoče izvršiti vsa naročila, je potrebna pletarnam precejšnja količina vrbovega protja. Ob rečah, potokih in močvirjih je še tega protja dovolj. Izkoristimo zadnjo možnost nabiranja. Pozneje izgube šibe vsled nove vegetacije svojo vrednost za pletenje.

V nekaterih krajih kot n. pr. v Dol. Lendavi, Ptuj, Soštanju, Idriji in Jesenicah so do sedaj nabrali in oddali lepe količine divjih vrbov. Iz teh okrajev so prejele pletarne že nad 33 to. protja. Za to količino protja so prejeli nabralci okrog 400.000 din, poleg tega pa še lepe nagrade.

Splošne kmetijske zadruge imajo pooblastilo do »Doma« v Ljubljani za odkup vsake količine vrbovega protja. To mora biti olupljeno (beljeno), suho, v debelosti od 2 do 15 mm na debelejšem koncu, dolžina je neomejena. Trenutno rabijo pletarne največ tankega protja debelosti od 2 do 4 mm in v

vsaki dolžini za izdelavo malih cvetličnih košaric. Za tako protje se plača 55 din za kilogram.

Za pridobitev in uvrstitev trga v inozemstvu za izdelke domače obrti, je neobhodno potrebno, da se ta akcija počivi in pospeši. Nabiralci bodo prejeli poleg plačila v gotovini na vsakih 150 kilogramov prodanega protja tudi nagrado. Kmetijske zadruge in KLO imajo nalogo organizirati nabiranje tega protja, pri tem pa naj pomagajo mružične organizacije in šolska mladina.

M. M.

Požar v Muretincih

V nedeljo 6. maja je strela zaigala gospodarsko poslopje Janeza Vilčnika v Muretincih. Zgoreli so svinjaki in hlevsko ostrešje. Da se ni požar razširil še na sosednja poslopja, gre za hvala požrtvovalnim domačim in sosednim gasilskim društvom, ki so prihitela reševati imetje pred nenadnim požarom. H. J.